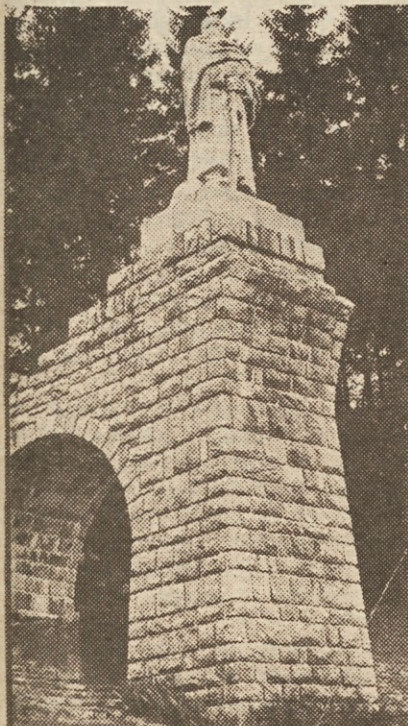

ZP Iskra: Vsak teden ena prijava patenta

(Razgovor z vodjo službe za industrijsko lastnino v ZP ISKRA Bojanom Pretnarjem, dipl. ing.)

Znano je, da je ZP Iskra ena tistih organizacij združenega dela, ki ves čas svojega delovanja gradi svoj obstoj in razvoj na lastnih ustvarjalnih močeh. Njena vlaganja v raziskovalno in razvojno delo — 3 % od svojega bruto dohodka — precej presegajo jugoslovansko povprečje. Ker je hkrati dejavnost ZO ISKRA usmerjena na tehnološko najbolj prodorna področja, v elektroniko in avtomatiko beleži pri tem za naše razmere zavidljive uspehe tudi na področju inventivne dejavnosti.

Vodja službe za industrijsko lastnino ing. Bojan Pretnar nam je postrgel z zanimivimi podatki, ko smo mu zastavili nekaj aktualnih vprašanj.

Kot vemo, opredelitive inventivne dejavnosti v svetu niti v literaturi niti v pravnih formulacijah raznih držav pa tudi v praksi podjetij niso enotne. Glede na to, da je za dolgoročno uspešnost prizadevanj v združenem delu potrebna neka „delovna filozofija“, nas najprej zanima, kako je področje inventivne dejavnosti opredeljeno v Iskri.

Inventivno dejavnost lahko v grobem razdelimo na dva glavna dela. Prvi del je organizirana in proti jasno postavljenim ciljem usmerjena raziskovalno-razvojna dejavnost. Osnovno „delovno sredstvo“ v raziskovalno-razvojni dejavnosti je znanje specializiranih strokovnjakov, ki v dobro opremljenih laboratorijih iščejo nove tehnične rešitve.

Raziskovalno-razvojna dejavnost je kompleksen in zahteven organizacijski proces, ki vsebuje celo vrsto različnih vzporednih dejavnosti: načrtovanje, postavljanje ciljev, zbiranje informacij o tehnologiji, delitev dela, koordinacijo itd. Za izvajanje raziskovalno-razvojne dejavnosti pa so potrebna tudi precejšnja denarna vlaganja.

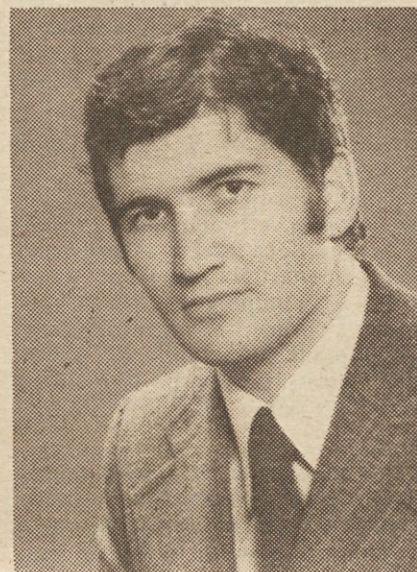
Izredno pomemben vidik v okviru raziskovalno-razvojne procesa je zaščita pravic industrijske lastnine: patenti, vzorci, modeli itd.

Te pravice omogočajo:

- materializacijo inovacij v proizvodnji,
- vrednotenje učinkovitosti lastne raziskovalno-razvojne dejavnosti,
- zagotavljanje samoupravnega načela nagrajevanja po delu,
- enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela, itd.

Drugi del inventivne dejavnosti je t. im. množična inventivna dejavnost. Cilj te dejavnosti je stalno izpopolnjevanje obstoječe tehnike oziroma tehnologije (za razliko od razisko-

valno-razvojne dejavnosti, pri kateri gre za ustvarjanje nove tehnologije). V množični inventivni dejavnosti lahko sodelujejo — kakor je že iz atributa množičen razvidno — najširši krogi delavcev, ki z raznimi drobnimi rešitvami (tehničnimi izboljšavami, racionalizacijami) izpopolnjujejo proizvodni proces. Značilnost te dejavnosti

Bojan Pretnar, dipl. ing.

je, da je z njo možno brez kakršnihkoli zahtevnih investicij naglo dvigovati ekonomičnost, produktivnost in rentabilnost proizvodnje.

Oba dela inventivne dejavnosti se medsebojno dopolnjujeta. Raziskovalno-razvojna dejavnost je osnova za t. im. inovacijsko konkurenco, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

INDUSTRIJA EMO CELJE

Pred konferenco ZK

Komunisti v celjskem EMO bodo imeli v mesecu novembru konferenco, na kateri bodo izvolili nova vodstva osnovnih organizacij ZK in Svet ZK. Dogovorili se bodo tudi o številnih vprašanjih, kot npr. o uresničevanju ustave, samoupravnih odnosih kot pogoju za dobro gospodarjenje, o gospodarski stabilizaciji in podobno. Spregovorili bodo tudi o dolžnostih članov ZK, ki so po sklepih višjih partijskih organov zadolženi za izvajanje politike ZK. Te dolžnosti bodo opredelili na poznejših konferencah posameznih OO ZK.

L.

Turška parlamentarna delegacija na ogledu proizvodnje v tovarni telekomunikacij na Laborah v Kranju.

23. oktobra je obiskala tovarne Elektromehanike na Savski Loki in na Laborah delegacija iz ČSSR. V spremstvu predstavnikov ZP Iskra si je najprej ogledala proizvodnjo.

Delegacijo je vodil VLASTIMIL CHALUPA, dipl. inž., minister za pošto in telekomunikacije ČSSR. Spremljali pa so ga:

MIHAIL ONDREJKA, dipl. inž., namestnik ministra

FRANTIŠEK CUPAL, dr. iur., šef kabineta ministra

LADISLAV DVORÁČEK, dipl. inž., vodja mednarodnega oddelka

IVAN LASKA, dipl. inž., direktor področja telekomunikacij

MIROSLAV STATENY, direktor področja za medkrajevne zveze.

Goste so spremljali namestnik generalnega direktorja Zajednice PT podjetij, Beograd, ANTE ZMIJAREVIĆ ter dva sodelavca.

V imenu Združenih PTT podjetij, Ljubljana, je obisku prisostvoval namestnik generalnega direktorja Združenih PTT podjetij, Ljubljana, EGON CONRADI.

Po ogledu proizvodnje so na Laborah potekali razgovori o medsebojnem sodelovanju.

NAD TO TOVARNO SMO ISKRENO NAVDUŠENI

Telefonske in prijateljske zveze

„V turškem parlamentu je telefonska centrala izdelek jugoslovanske tovarne Iskra. To je najbolj otipljiv dokaz našega vzajemnega poslovnega in prijateljskega zaupanja“, je izjavil v razgovoru po ogledu Elektromehanike in tovarne telekomunikacij na Laborah vodja turške parlamentarne delegacije na obisku v Jugoslaviji Kemal Guelen, predsednik velike turške narodne skupščine.

Turška delegacija je velik del svojega obiska v Sloveniji odmerila prav Iskri, kar je tudi razumljivo, saj je bilo prav to podjetje tisto, ki je med vsemi jugoslovanskimi gospodarskimi partnerji najprej in najvidneje navezalo stike s Turčijo.

Turška delegacija, ki so jo spremljali tudi podpredsednik zvezne skupščine B. Pešić ter podpredsednik republiške skupščine Vladimir Logar in predsednik skupščine ZP Iskra ter ing. Ivo Klemenčič, republiški sekretar za industrijo, si je z velikim zanimanjem ogledala proizvodnjo najprej v Elektromehaniki v Kranju, kjer je goste vodil glavni direktor ing. Aleksander Mihev. Kot je znano in kot smo že pisali, so turški partnerji po uvozu Iskrinih kinoprojektorjev in trgovskem uvozu telefonije zdaj celo sami postavili novo tovarno, kjer bo firma Turk-telefon po licenci Iskre izdelovala telefonske aparate in druge artikle, ki jih ima v proizvodnem programu Iskra, tudi sama.

Zato je bilo razumljivo, da so se turški gostje z zanimanjem ustavljali tako pri posameznih strojih in vozliščih proizvodnega procesa, kot tudi da so povpraševali o globalnih načrtih Iskre in njenih zmogljivostih. Že med samim obhodom mi je senator Mustafa Deliveli skoraj raznežno izjavil: „Nad to tovarno in nad obiskom v njej sem iskreno navdušen!“

Predsednik Guelen se je zatem napotil v obrat Telekomunikacij na Laborah, ki je, seveda, naredil zaradi svoje moderne ureditve nanj še večji vtis. Tod mu je podrobnosti proizvodnega procesa pojasnjeval direktor Marjan Kristan. Guelen se je med drugim posebej ustavil pri prevezovanju kablov, pri montaži central in relejnih enot, zatem, pri tiskanju vezja z najmodernejšim avtomatskim strojem Trudatil.

Po stopnicah, mimo steklene vitrine s Pirnatovo plastiko z vizijo komunikacij, so se turški gostje za konec napotili še v sejno dvorano, kjer jim je glavni direktor Aleksander Mihev še enkrat celovito predstavil Iskro, kot dejansko najmočnejšo elektroindustrijo v Jugoslaviji — z izvoznim programom 60 milijonov dinarjev — in izrazil zadovoljstvo, da je Iskra s turškimi partnerji prišla do sodelovanja na višji ravni, to je na ravni industrijske kooperacije.

Predsednik turškega parlamenta je v svojem odgovoru izrazil prepričanje, da se bo sodelovanje med obema državama na vseh področjih, med drugim tudi na ekonomskem, v prihodnje še poglobilo. „Posebno zadovoljen sem, da smo imeli priložnost na obisku v Iskri spoznati tudi moderno tehnologijo in sploh ureditev v tako napredni tovarni. Mi smo obiskali Jugoslavijo z zelo iskrenimi namerami, da naše vzajemne prijateljske odnose še bolj razvijemo. Že zdaj lahko rečemo, da je bil primer živega sodelovanja med našim podjetjem in firmo Turk-telefon naravnost vzgleden.

Možnosti za razvoj prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Turčijo so tudi za naprej zelo dobre in mislim, da je razvoj teh odnosov v interesu obeh dežel.

Glede konkretnega sodelovanja med vašo in turško firmo vsi izražamo samo zadovoljstvo in želimo, da bi se ti vaši konkretni odnosi tudi v bodoče kar najbolj razvijali. Že v teku dvodnevnih razprav v Beogradu s predsednikom skupščine, predsednikom izvršnega sveta in podpredsednikom izvršnega sveta smo zelo iskreno razpravljali in prišli do zaključka, da se ti odnosi zelo dobro razvijajo. Sodelovanje Iskre na gospodarskem polju je ne samo eno izmed prvih členov pri navezovanju vzajemnih stikov, ampak tudi še danes pomeni del turško-jugoslovanskega sodelovanja.“

Pred odhodom, potem ko mu je glavni direktor izročil v dar Iskrin telefonski aparat, je predsednik turške skupščine Guelen tudi v spominsko knjigo zapisal svojo pohvalo in zahvalo Iskri. Mara Ovsenik

Pomembno naročilo ZP Iskra: Vsak teden ena prijava patenta

Nedavno je TOZD Tovarna merilnih instrumentov iz Otoč dobila iz ČSSR pomembno naročilo. Še v letošnjem letu bo izvozila v omenjeno državo za 360.000 dolarjev svojih izdelkov. Hkrati pa poteka tudi že dogovor za sklenitev petletne pogodbe, po kateri naj bi v ČSSR izvozili svoje izdelke v vrednosti od 400.000 v l. 1976 do 1 mio dolarjev v l. 1980. Skupaj bo to pomenilo v 5 letih približno 4 mio dolarjev prometa v eno smer. Izvažali bodo merilne instrumente z vrtljivo tuljavico iz svojega rednega proizvodnega programa.

Celotni proizvodni načrt je omejenja tovarna izpolnila v triletnem letu v vrednosti 115.119.000 N din. Glede na to znaša kumulativa 75 %. Plan izvoza so v tem obdobju izvršili v vrednosti 863.000 USA \$ in sicer večinoma na konvertibilno področje v zahodnoevropskih državah, v glavnem članicam EGS. Tako so letos izvozili kar za 35 % več kot v istem obdobju lanskega leta. Uvoz in razni kooperacijski posli pa so bili izvršeni v vrednosti cca 600.000 dolarjev.

V. B. R.

Tudi mladi v Elektromehaniki za stabilizacijo

Na zadnji seji predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Elektromehanike so mladi razpravljali in predlagali določene stabilizacijske ukrepe. Predsedstvo predlaga vsem delovnim ljudem, predvsem pa mladim v Elektromehaniki, da si prizadevajo za izboljšanje položaja predvsem na tehle področjih:

1. Disciplina

- a) poostriži kontrolo prihodov in odhodov s delovnih mest (za kar so zadolženi neposredno nadrejeni);
- b) poostriži kriterije za kršilce delovne discipline: zamujanje, „plavi“, pijančevanje med delovnim časom, pohajkovanje (zadolženi: mojstri, pravna služba);
- c) voditi evidenco o vzrokih nedoseganja minimalnih osebnih dohodkov; s prizadetimi se je treba pogovoriti o njihovi morebitni, neresnosti oziroma drugih težavah (zadolženi: mladina, socialna služba, psiholog).

2. Delovna disciplina

- a) TPP in GPP morajo skrbeti za čim bolj tekoč in nemoten proces proizvodnje. (Zadolženi: TPP, GPP, direktor TOZD);
- b) prizadevanje na področju kvalitete proizvodov polizdelkov in sestavnih delov se mora povečati. (Zadolženi: področje kvalitete, kontrole v TOZD, neposredno nadrejeni);
- c) odpraviti moramo zastoje zaradi bolezni, odsotnosti z dela itd... (Zadolženi: neposredno nadrejeni).

3. Finančno poslovanje

- a) skrbeti moramo za sredstva pri plačilu carine;
- b) poskrbeti je treba za čimvečjo možno likvidnost, izpolnjevanje pogodbenih rokov, pravočasna plačila anuitet, premostitvene kredite itd... (Zadolženi: finančna in pravna služba).

4. Organizacija naj poskrbi za:

INDUSTRIJA EMO – CELJE

– čimboljše organizacijo dela, modernizacijo tehnoloških postopkov, zmanjšanje transporta in skladiščnih časov itd...

– prehod na avtomatsko obdelavo podatkov v čimvečji možni meri na vseh področjih.

– interno banko podatkov.

5. Plan, nabava:

- planirati moramo v okviru možnosti, z upoštevanjem trendov in motilnih faktorjev v toku proizvodnje v načrtovanem obdobju ter
- stremeti za čimvečjim izvozom, predvsem na konvertibilni trg in nerazvita področja;
- nabava materialov naj poteka na domačem trgu (v čimvečji možni meri), hkrati pa tudi zamenjava uvoženih z domačimi.

6. Kadrovske dejavnosti

- stremeti moramo za intenzivnim zaposlovanjem,
 - izboljšati sistem nagrajevanja,
 - striktno skrbeti, da sistematičnega delovnih mest ne bo le na papirju, ampak stvarnost,
 - omogočiti moramo čimvečjemu krogu (predvsem mladim) kadrov napredovanje in izobraževanje ob in po delu,
 - v zvezi s tem izdelati natančno analizo stanja kadrov, potreb po njih in dolgoročni plan potreb,
 - vzpodbujati zaposlene k inventivnim dejavnostim in jih za to ustrezno stimulirati,
 - izboljšati službo informiranja.
- Predsedstvo meni, da je na teh področjih potrebna res velika angažiranost vseh, ki so pri tem prizadeti.
- Ob vsem tem pa predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS Elektromehanike predlaga vsem delovnim ljudem v delovni organizaciji, da delajo eno prosto soboto za boljše poslovanje Elektromehanike. Seveda naj bi bila omenjena sobota delovna samo v primeru, da so zagotovljena obratna sredstva za normalno proizvodnjo, svojo privolitve pa bi dali na zborih delavcev.

Lac

(Nadaljevanje s 1. strani)

dandanes na svetovnem trgu prevladuje pred klasično cenovno konkurenco. Množična inventivna dejavnost pa je osnova za gospodarsko uspešnost, saj z dvigovanjem produktivnosti omogoča večji dohodek.

Koliko ljudi oz. strokovnjakov pa je vključenih v raziskovalno in razvojno delo? In, če dovolite, kolikšna so Iskrina vlaganja v to dejavnost?

Številka, da v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre deluje prek 1000 strokovnjakov, od tega približno 350 diplomiranih inženirjev, sama po sebi dovolj zgovorno govori o velikem inovacijskem potencialu. Vendar pa je treba dodati, da to še ni vse. Iskra tesno sodeluje s strokovnjaki, ki delajo izven Iskre. Omenil bom predvsem sodelovanje z Inštitutom „Jožef Stefan“, Inštitutom za elektroniko in vakumsko tehniko in s Fakulteto za elektrotehniko ljubljanske univerze. K temu je treba še dodati, da znašajo vlaganja Iskre v raziskovalno-razvojno dejavnost cca 3 % vrednosti proizvodnje (ca 130 milijonov novih dinarjev v letu 1974).

Kako pa je z množično inventivno dejavnostjo? Koliko delavcev sodeluje v njej in kakšna je gospodarska korist od tega?

Število racionalizatorskih predlogov se giblje okrog 100 letno. Letna gospodarska korist pa znaša cca 10 milijonov dinarjev. Glede na to, da ima Iskra 28.000 zaposlenih, z uspešnostjo množične inventivne dejavnosti še ne moremo biti zadovoljni. Vsekakor pa že za prihodnje leto upamo, da bomo s primerno organiziranostjo dosegli približno petkrat večjo gospodarsko korist; pozneje pa naj bi korist vsako leto naraščala s 25 % stopnjo rasti.

Prej ste omenili, da se Iskra zaveda zaščite pravic iz industrijske lastnine. Omenili ste tudi, da obstaja pri vas za to področje posebna služba. Bi nam povedali kaj o tem?

Iskra ima za to dejavnost specializirano službo za industrijsko lastnino, ki deluje v okviru t. im. inovacijskega področja delovne skupnosti skupnih služb združenega podjetja Iskra. V okviru tega področja delujeta še služba za informativno dokumentacijo (INDOK) in služba za t. im. kompleksno tehnično dokumentacijo (standardizacija, oštevilčenje in klasifikacija). Že 1962 je bil ustanovljen oddelek za patentno zaščito, ki je pred dvema letoma prerasel v službo za industrijsko lastnino.

In kakšne so naloge te službe ter kakšna je njena vloga glede na celotno poslovanje in dolgoročni razvoj Iskre?

Po samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD ZP Iskra so službi za industrijsko lastnino poverjene naslednje glavne naloge:

- a) pridobivanje, vzdrževanje in

obramba pravic industrijske lastnine za TOZD v Iskri;

- b) patentna informatika;
- c) strokovno sodelovanje pri licencah;

- d) organizacija in pospeševanje množične inventivne dejavnosti.

Vse našete dejavnosti opravlja služba skladno s tekočo in načrtovano poslovno politiko celotne Iskre. Izrecno pa poudarjamo, da pri tem služba ni samo pasivni, administrativni izvajalec nalog, ki izhajajo iz poslovanja, temveč je v veliki meri tudi so-kreator pri različnih, včasih zelo pomembnih poslovnih odločitvah. Za ilustracijo navajam sledeči primer: služba za industrijsko lastnino pri raziskavi patentne situacije ugotovi, da bi izvoz novega lastnega izdelka v določenih državah predstavljal kršitev obstoječih patentov konkurence. Taka ugotovitev je življenjskega pomena za pravilno načrtovanje prodaje, saj je potem potrebno prodajo izdelka preusmeriti na tista tuja tržišča, kjer nevarnosti kršitve tujih patentov ni.

Primer je dovolj zgovoren, da jasno kaže neizbežno potrebo po izvajanju dejavnosti na področju industrijske lastnine ter tudi lepo ilustrira trditve, da je ta dejavnost integralni del celotne poslovne politike.

Prav gotovo se Iskra glede na vse povedano lahko pohvali z rezultati tudi na področju patentov?

Iskra razpolaga trenutno s skoraj 150 veljavnimi patenti. Letno je doslej Iskra prijavljala med 15–20 novimi patenti, za leto 1976 pa predvidevamo najmanj 50 novih patentnih prijav.

Pri tem pa je še treba dodati, da številke o patentih ne povedo vsega. Pomembno je vedeti, da smo uspeli dobiti celo vrsto patentov v ZR Nemčiji, dva patenta pa imamo tudi v ZDA. V obeh državah je postopek za izdajo patenta izjemno rigorozen in se patent podeli le za izume, ki so vrhunski v svetovnem merilu.

Ena izmed značilnosti t. im. znanstveno-tehnične revolucije v sodobnem svetu je tudi ta, da se mednarodna delitev dela ne odvija samo na osnovi menjave blaga in storitev, temveč vse bolj na osnovi menjave tehnološkega znanja. Tu je znan pojem transfera tehnologije. Kakšnega pomena je po vašem transfer tehnologije za Iskro, kako gledate nanj?

Tudi za transfer tehnologije velja podobno kot za menjavo blaga ali storitev, da mora vsak proizvajalec, ki v tem procesu sodeluje, ne samo jemati, ampak tudi dajati tehnologijo, sicer lahko izgubi svojo tehnološko neodvisnost: le-ta pa je bistvena za ekonomski obstoj. Transfer tehnologije je vse bolj dominanten gospodarski proces, pomemben za sleherno deželo, sleherno podjetje.

Za naše razmere nadpovprečno razvita inventivna dejavnost je Iskra brez dvoma omogočila aktivnejšo vlogo tudi na področju transfera tehnologije. Kakšni so rezultati?

V soboto 25. oktobra so imeli v Industriji za avtomatiko – TOZD Napajalne naprave v Novem mestu slavnost, na kateri je sedem članov delovnega kolektiva sprejelo državna odlikovanja, trije člani pa so bili nagrajeni kot jubilarji 20 in 10-letnega dela v tovarni.

Odlikovanci in jubilarji so se najprej zbrali pri direktorju tovarne, nato pa so odšli skupaj v montažo, kjer je na skromno urejenem prostoru stekla proslava.

Proslavo je začel sekretar ZK tovarne in predsednik zbora kolektiva Janez Kastelic, ki je po pozdravu jubilarantom in gostom na kratko orisal tudi letošnje poslovne dosežke tovarne in prizadevanja za stabilizacijo.

Za njim je povzel besedo predsednik skupščine občine Novo mesto Jakob Berič, ki je na kratko pojasnil zasluge, zaradi katerih sedem članov delovnega kolektiva prejema državna odlikovanja. Nato je predsednik skupščine občine Novo mesto podelil naslednja odlikovanja: bivšemu direktorju tovarne napajalnih naprav Marjanu Henigmanu in Aleksandru Sirku red dela s srebrnimi žarki, Ivanu Zajcu, Rudiju Schosu, Alojzu Cvaru in Marjanu Rejcu medalje dela ter Zorku Suštaršiču medaljo zasluge za narod.

Za konec proslave sta predsednik

Lastna inovacijska dejavnost je Iskri omogočila, da se je v transfer tehnologije vključila ne le kot jemalec (kupec) temveč tudi kot dajalec (prodajalec) zaradi selektivnega in racionalnega nakupovanja tujih licenc – le najsodobnejše tehnologije – je ohranila visoko stopnjo tehnološke neodvisnosti. To pa ji je omogočilo tudi podeljevanje licenc. Od 1965. je Iskra podelila 6 večjih licenc, katerim je bil pogosto pridružen tudi t. im. inženiring.

Taki uspehi Iskre vsekakor izvirajo iz dolgoletnega notranjega razvoja, pravilne poslovne orientacije ter prav gotovo tudi od ustreznih zastavljenih organizacij. Bi nam orisali vidike, ki so podlaga poslovnim uspehom?

Inventivna dejavnost ima v Iskri že bogato tradicijo. Takorekoč že od obstoja dalje se Iskra zaveda pomena lastne tehnološke ustvarjalnosti. Velika večina Iskrinih izdelkov je plod zamisli domačih raziskovalcev in so izdelani po lastnih tehnoloških postopkih.

Taka „inovacijska mentaliteta“ se Iskri prav v zadnjem obdobju, ki je značilno po eksplozivnem tehničnem napredku, bogato obrestuje. Predvsem nam omogoča konkurenčno in svobodno nastopanje na domačem, še zlasti pa na tujih tržiščih, saj s tem nismo odvisni od omejitve tujih dajalcev licenc.

Iskrina poslovna filozofija je v celoti zasnovana na „lastni pameti“. Inventivna dejavnost v Iskri je tradicionalno prisotna in vseh ravneh in v vseh oblikah, od raziskovalno-razvojne, tehnološke in množične inventivne dejavnosti pa vse do jasne poslovne politike transfera tehnologije. V Iskri so organizirane specializirane strokovne službe, ki dvigujejo učinkovitost inovacijskih procesov. Pomemben člen v celotni inovacijski verigi je služba za industrijsko lastnino, katere dejavnost je sestavni del globalne poslovne politike.

Iz vaših odgovorov in navedb kaže, da v Iskri obstaja neko prepričanje, ki je zasidrano v ljudeh, nekakšno prepričanje v svoj oz. v vaš „prav“. Mar ni prav to nekakšna vez in skupna lastnost ljudi v Iskri?

Brez dvoma, brez takšnega prepričanja ni uspeha, ne osebnega, pa tudi ne v hudi tekmi svetovnega tehnološkega razvoja, v katerem tudi Iskra išče svoje mesto. V tem, da smo v Iskri izbrali pravo pot, nas potrjujejo naše izkušnje in uspehi. Seveda pa ta pot ni vedno „posuta z rožicami“, vendar nas vsekakor pelje k našemu cilju: biti svobodni in v vsakem oziru enakopraven partner v mednarodni delitvi dela brez tehnološke in ekonomske odvisnosti. Ne nazadnje je to bistveni pogoj za nadaljnji razvoj samoupravljanja, saj bo delavec resnično zavzet samoupravljalca le, če bo videl in vedel, da so doseženi rezultati plod ne samo njegovih rok, ampak tudi njegovega znanja. V tem pa človek-delavec doživlja svoje ustvarjalno uresničenje in potrditev ne le v ožjem krogu prijateljev, temveč tudi v širših, svetovnih dimenzijah razvoja tehnologije in sodobnega sveta. Mak

ISKRA AVTOMATIKA, TOZD NAPA JANJA, NOVO MESTO

Odlikovanci in jubilarji dela

Odlikovanci, razen zaradi bolezni odsotnega Rudija Schosa.

Letošnji jubilarji dela.

delavskega sveta in direktor TOZD Napajalne naprave Janez Murn in Milan Korče čestitala odlikovancem ter izročila nagrade jubilarantom 20-letnega dela: Stefanu Šinenoviču in 10-letnega dela v tovarni: Francu Medletu in Marjanu Kmetu.

Po končani proslavi so imeli odlikovanci in jubilarji skupno kosilo v tovarniški počitniški hiši v Straži.

Seja delavskega sveta

Pred dnevi je bila v prostorih celjskega EMO 10. redna seja delavskega sveta podjetja. Člani sveta so med drugim potrdili poročilo o poslovanju EMO v letošnjem prvem polletju ter v zvezi s tem zadolžili vodstvo delovne organizacije, da do prihodnje seje PS poda poročilo o izvajanju akcijskega programa do tretjega četrtletja in celoten akcijski program s prenosom do konca leta.

Na seji so potrdili tudi predloge komisije za inovacije o izplačilu denarnih nagrad štirim delavcem – inovatorjem za tehnične izboljšave. Nagrade bodo prejeli Jože Krivec, Ferdo Šibanc, Milan Kavčič in Ivan Guštin. (O nagrajencih bomo v Iskri še poročali.)

V okviru dnevnega reda so še potrdili sklepe zadnjih sej poslovnega odbora, dali soglasje za najem investicijskih posojil ter med drugim razpravljali o ukrepih za povečanje delovne discipline v EMO.

D

Hibridna debeloplastna vezja

Hibridna debeloplastna vezja so veja mikroelektronike, ki jo delimo na monolitna in hibridna integrirana vezja. Monolitna integrirana vezja izdelujemo s postopki tako imenovane planarne tehnologije v eni sami ploščici iz silicijevega monokristala, ki ima površino od enega do nekaj deset kvadratnih milimetrov. Hibridno integrirano vezje pa je v bistvu keramična ploščica, na kateri smo izdelali prevodne sledi in upore in nato naknadno pritrčili še posamezne (diskretne) elektronske komponente kot: diode, tranzistorje, monolitna integrirana vezja, kondenzatorje in druge.

Glede na to s kakšnim tehnološkim postopkom izdelamo na keramični ploščici prevodne sledi in upore, ločimo: debeloplastna in tankoplastna hibridna vezja. Govorimo o debeloplastni oz. tankoplastni tehnologiji. Pri tankoplastni tehnologiji izdelamo prevodne sledi in upore z naprevanjem v vakumu; debeline teh plasti so reda velikosti en mikron. Pri debeloplastni tehnologiji pa izdelamo prevodne in uporabne sledi s postopkom nanašanja s tehniko sitotiska in žganja; debelina tako nanešenih plasti je v mejah od okoli pet mikronov do nekaj deset mikronov.

Kakšne so osnovne značilnosti debeloplastne tehnologije?

Osnovni materiali, ki jih uporabljamo v debeloplastni tehnologiji so keramične ploščice ter prevodi, uporovni in dielektrični materiali. Keramične ploščice so običajno iz 96 % aluminijeve trioksidne keramike. Prevodni, uporovni in dielektrični materiali so v obliki past, kar omogoča, da jih s postopkom sitotiska prek maske na mrežici sita nanašamo v zaželenih oblikah na keramiko.

Osnovni postopki pri izdelavi debeloplastnega vezja so: nanašanje prevodnih, uporovnih in dielektričnih plasti s postopkom sitotiska, sušenje in žganje teh plasti, justiranje uporov, pritrjevanje priključkov in zaščita vezja. Postopek sitotiska, ki je v osnovi zelo enostaven, mora zagotavljati ponovljivo nanašanje uporovnih plasti z natančnostjo v mejah $\pm 10\%$. To zahteva uporabo natančnih in dragih strojev za sitotisk ter vzdrževanje konstantne sobne temperature na ± 1 stopinja Celzija.

Od postopka sušenja in žganja so odvisne vse najvažnejše lastnosti debeloplastnih komponent: pri prevodnih predvsem prijemljivost plasti na keramiko in spajkljivost, pri uporih pa natančnost zaželenih uporabnih vrednosti, temperaturni koeficient upornosti, šum in časovna stabilnost.

Debele plasti žgemo na zraku v tunelski peči pri temperaturah od 700 °C do 1000 °C. Po žganju dobimo upore, ki se od nazivnih vrednosti razlikujejo do $\pm 20\%$. Če želimo upore z večjo natančnostjo, jih v meje nazivne vrednosti spravimo tako, da jim odvzamemo del plasti; to napravimo s finim curkom korundnega prahu (peskanje), ali pa z laserskim žarkom izdelamo zarezo v upor (justiranje z laserjem).

Ko k takemu vezju izdelamo priključke in ga zaščitimo, dobimo debeloplastno vezje. V kolikor pa mu dodamo še aktivne komponente—diodo, tranzistorje in druge, pa dobimo hibridno debeloplastno vezje.

Debeloplastna tehnologija je potemtakem osnova za izdelavo naslednjih vrst izdelkov:

- debeloplastnih pasivnih komponent

- debeloplastnih uporovnih vezij
- debeloplastnih RC vezij in
- debeloplastnih hibridnih vezij.

Med debeloplastnimi pasivnimi komponentami so najbolj zanimivi nastavitveni cermet potenciometri, visokonapetostni upori in močnostni upori. Debeloplastna uporabna vezja lahko vsebujejo do nekaj deset uporov v poljubni povezavi z uporovnimi tolerancami do $\pm 0,5\%$. Uporabna vezja se v glavnem izdelujejo po naročilu; na tržišču pa so se uveljavila že nekatera standardna uporabna vezja, kot na pr. večstopenjski atenuatorji in uporabna vezja z dvostranskimi priključki, ki so kot integrirana vezja primerna za avtomatsko vlaganje na tiskano vezje.

Debeloplastna RC vezja največ uporabljajo v računalnikih. Hibridna debeloplastna vezja se, glede na obliko

Franc Jan,dipl.Ling.

dodanih aktivnih in pasivnih elektronskih komponent, med seboj zelo razlikujejo. Največjo gostoto komponent v vezju dosežemo, če so dodane komponente — diode, tranzistorji in monolitna integrirana vezja v obliki golih bondiranjem, kontakte k elektrodam pa izdelamo z zlatimi ali aluminijastimi žičkami s termokompresijo ali ultrazvočnim bondiranjem.

Hibridna vezja izdelana v tej obliki je običajno potrebno zapreti v hermetična kovinska ali keramična ohišja, zato so draga in se uporabljajo le za naprave v profesionalni elektroniki. Če so aktivne komponente že inkapsulirane, izgleda hibridno vezje kot podaljšek tiskanega vezja. Velikost takega vezja je večja, zato ga pa lahko ali samo potopimo v plastično maso ali pa ga zalijemo v ceneno ohišje iz plastike.

Glavni potrošnik hibridnih vezij je še vedno profesionalna in industrijska elektronika. Največja poraba je v telekomunikacijah in računalnikih. Prodirajo pa tudi na področje regulacijske tehnike, avtoelektronike in v zabavno elektroniko. Z uspehom prodirajo na vsa tista področja izdelave elektronskih naprav ali sistemov, kjer se kažejo potrebe po miniaturizaciji, večji zanesljivosti, manjši teži in splošnemu znižanju stroškov izdelave in vzdrževanja elektronskih naprav.

Ne da bi se spuščali v podrobnejše opisovanje odnosov med monolitnimi in hibridnimi integriranimi vezji, omenimo, da se ti dve tehnologiji med seboj ne izključujeta, ampak le dopolnjujeta. Podobno velja za tankoplastna in debeloplastna hibridna vezja.

Tržna vrednost hibridnih vezij je okoli 10 % tržne vrednosti monolitnih integriranih vezij. Če pa upoštevamo, da se po svetu 80 % hibridnih vezij porabi v lastnih hišah za svoje elektronske naprave, potem je delež hibridnih vezij znatno večji. Ker se hibridna tehnologija vedno bolj razvija kot tehnika bodočnosti montaže diskretnih elektronskih komponent, vključno z integriranimi vezji, jo bo potreboval vsak proizvajalec, ki ima ambicije, da se bo ukvarjal z elektronomiko. Pri tem pa moramo opozoriti na zmotno predstavo mnogoterih, ki menijo, da lahko debeloplastno tehnologijo za male denarje postavijo na tovarniškem dvorišču.

Mikroelektronika, ki na eni strani zagotavlja nesluten razvoj elektronike, na drugi strani postavlja proizvajalce elektronskih naprav v nezavidljiv položaj, ker je njihov delež pogače čedalje manjši. Na področju hibridne tehnologije moramo in lahko zagotovimo, da se kos pogače ne bo zmanjševal.

Iskra je razvoj debeloplastne tehnologije poverila Inštitutu Jožef Štefan, laboratoriju za keramične materiale, ki ga vodi prof. dr. Drago Kolar. Tam so bili v sodelovanju z Iskro—IEZE razviti osnovni tehnološki postopki debeloplastne tehnologije.

Na Inštitutu Jožef Štefan je v letošnjem letu potekala prototipna proizvodnja cermet potenciometrov in izdelane so bile, v sodelovanju z IEVT, laboratorijske serije debeloplastnih uporovnih in hibridnih vezij. Ob tem delu so se usposobili strokovni kadri iz Iskre, TOZD Upori Štjernej, ki bodo že v tem letu v Šentjerneju organizirali poskusno proizvodnjo cermet potenciometrov; v naslednjem letu pa planirajo tudi že proizvodnjo nekaj sto tisoč kosov debeloplastnih uporovnih in hibridnih vezij.

FRANC JAN

Trg je neusmiljen

Ivo BANIČ, diplomirani elektro inženir, naš današnji sogovornik je direktor naše firme PERLES v Pietrten/Biel v Švici. Pred zaposlitvijo v Iskri l. 1. 1964. je delal najprej na RTV Ljubljana pri izgradnji TV in VF laboratorijev ter na ŽTP Ljubljana, kjer je delal na avtomatizaciji ljubljanskega železniškega vozlišča. Torej je že star Iskraš in naš dolgoletni delavec v zunanji trgovini.

Najprej smo ga prosili, da nam v skopih besedah pove najvažnejše podatke o firmi PERLES, da bi si laže ustvarili neko predstavo o tej naši pomembni tovarni električnega orodja v Švici.

„Iskrina tovarna orodij PERLES v Pietrtenu ima 250 zaposlenih in proizvaja INDUSTRIJSKA ORODJA: brusilce raznih izvedb, stroje za poliranje, specialne motorje od 500 W pa do 2000 W (za posebne aplikacije); v svojem proizvodnem obratu v Barceloni (Španija) pa proizvaja še vibratorje (VF) in igle, ter ostali „vibrirni material“. Perles ima še „sestrske“ firme v Franciji, Belgiji in Zvezni republiki Nemčiji.“

In kakšna je povezava Perlesa z Elektromehaniko, oz. njeno TOZD Električna ročna orodja?

„Elektromehanika samostojno proizvaja in prodaja električno ročno orodje (tudi hobby program), za Perles pa izdeluje vrtnalne stroje in specialne stroje kot: škarje za rezanje pločevine, sekače itd. Elektromehanika in Perles imata torej ločen, vendar močno med seboj dopolnjujoči se program električnega orodja, kar vsekakor koristi obema podjetjema.“

Sedaj pa preidimo na vprašanja, ki močno zanimajo delavce Iskre, ki delajo na programu ročnih orodij.

Tov. Banič, kakšno je vaše mnenje glede bodočnosti te „proizvodnje“ električnih orodij?

„Perles s svojo proizvodnjo električnih orodij za vrtnanje, rezanje, brušenje in poliranje betonov in metalov ima še vedno svojo dolgoročno konjunkturo in seveda s tem tudi perspektivo. Gradbena dejavnost v svetu ne popušča. Glede na višji standard se večajo tudi zahteve po gradbeniških storitvah, industrija gradi vedno nove in nove proizvodne zmogljivosti, da ne omenjam dejstva, da je tudi negospodarska veja našega družbenega življenja vedno bolj zahtevna (šole, vrtci, bolnice, zdravilišča, domovi, pa ceste, mostovi, in vojska, ki marsikaj gradi iz železa in betona). Samo Švica letno kupi pribl. za 125 milijonov ŠFr (ca 800 N din) industrijskega orodja! Vrednost letne proizvodnje Perlesa je 23 M ŠFr (1974). Torej lahko zatrdim, da je naš program zanesljiv in trden!“

Vse to bi bilo lepo in idealno, ko bi na tržišču bil en sam ponudnik takih izdelkov — Perles. Ker pa to ni tako, kako uspete svoje in Iskrine izdelke plasirati na zahodnih trgih?

„Naše stranke na zahodu so v glavnem obrtniki, ki so posebno pri nakupih močno oprezní, neradi menjajo svoje stalne dobavitelje, držijo se starih firm in tudi tipov orodij. So po vsem svojem bistvu tudi zelo nezaupljivi do novitet in kot taki konservativni. Zato moramo imeti zelo izvežban prodajni kader, ki zna interesentu tudi praktično pokazati, kaj naši stroji znajo in zmorejo. Inštruiranje našega potencialnega kupca je sestavni del naše prodaje, kot je sestavni del prodaje tudi hitro, korektno in brezhibno servisiranje. Prodaja je torej počasna in draga, sredstva se počasi obračajo, vendar če so nam vse te zahteve in dejstva poznana in ker poznamo tudi velikost in zmogljivost ter poslovne navade

naše konkurence (Bosch, AEG ...), svetovni trg pa kupi približno za 1 milijardo ŠFr tega orodja, potem si znamo postaviti realne cilje in poslovno politiko za ostvareitev teh ciljev.“

In konkurenčni boj?

„Ta je hud in neizprosén. Gradbena podjetja zaradi lastne konkurence znižujejo cene svojih storitev, iščejo notranje rezerve v novi izboljšani tehnologiji, večji produktivnosti dela, ter kvalitetnejših strojih. Gradbeni stroji morajo opraviti večji del gradbenih racionalizacij. V tem prednjačijo predvsem nemški proizvajalci, katerim moramo tesno slediti mi, če nečemo zaostati, zaostati za vedno! V tem konkurenčnem boju zmaguje tisti, ki nudi cenejše, kvalitetnejše in sposobnejše stroje, ki je soliden v dobavah in izjemen v nudenju servisnih uslug. In Perles se uvršča med te solidne proizvajalce industrijskega orodja. Pokazali smo veliko mero poslovne solidnosti ter proizvodne vitalnosti; pohvalno je to tako za Perles kot za Iskro. Vendar pa pri tem ne smemo ostati kajti le v odpravljanju tudi najmanjših pomanjklivosti, v izboljšanju naše poslovne solidnosti, v novih izpopolnjenih izdelkih, v vsakodnevnih novostih, v tem je naša dolgoročna poslovna eksistenca in edina pot, da nas zadovoljiva sedanost pripelje v perspektivnejšo bodočnost.“

Predvidevam, da vse to kar ste govorili za Perles velja tudi za Iskro kot tako in za njeno TOZD Električna ročna orodja v Kranju!? Kaj nam, torej iz vaših izkušenj sodeč priporočate?

„Kolektivu TOZD ERO priporočam, da si postavi svoj dolgoročni poslovni cilj ter določi etape razvoja ter programiraj sredstva: Kadre, finance ... Imamo vse pogoje in možnosti, da realiziramo stvarne plane razvoja in ustvarimo trdno branžo električnih orodij.“

ISKRA IEZE, TOZD POLPREVODNIKI, TRBOVLJE

V devetih mesecih 78,6% letnega proizvodnega načrta

Devet mesecev letošnjega leta je mimo in pogled v poslovno poročilo TOZD Napajalne naprave v Novem mestu nam pove, da je tukajšnji delovni kolektiv dosegel nekatere ugodne poslovne rezultate.

Najprej si pogledjmo fizični obseg proizvodnje. V obdobju od januarja do septembra so ustvarili za 6 % večjo vrednost proizvodnje od načrtovane, oz. pri tem izpolnili že 79,6 % večjo letnega proizvodnega načrta, čeprav je leta v primerjavi z lanskim proizvodno realizacijo močno povečan. V letošnjih devetih mesecih so namreč v primerjavi z enakim obdobjem 1974 ustvarili kar za 87,4 % več.

V Industriji široke potrošnje, TOZD TV sprejemniki so se pred nedavnim poslovlili od dolgoletnega marljivega sodelavca, družbeno-političnega delavca in športnika SLAVKA FONA. Ob odhodu v pokoj so mu poklonili lično šahovsko garnituro.

— imamo sposobne kadre in — izredno primerni program. ki porabi malo reprodukcijskega materiala in malo energije, ki ne zahteva velikih investicij in ne onesnažuje svojega okolja!

Tudi v razvoju in na raziskavah imamo strokovnjake, ki znajo svoje delo, vendar pa naša organizacija dela ne ustreza današnjemu hitremu tempu proizvodnje: škandalozno dolgo namreč traja, da od dneva, ko je zaključen razvoj izdelka pa do realizacije v proizvodnji preteče tudi dvakrat toliko časa, kot bi po vsej proizvodni logiki bilo dopustno!“

Kaj to na trgu lahko pomeni?

„To pomeni, če rok prebijemo za npr. 12 mesecev, da smo na trg poslali eno leto starejši izdelek, in da smo izgubili enoletno prodajo izdelka! Konkurenca nas je prehitela in pobrala zamudo. S tako zamudo smo lahko tudi v celoti zamudili vlak ... Smisel in korist neke proizvodnje pa je samo v tem, da proizvedeno blago tudi prodaš in za to prejmeš plačilo, denar! Za zakasnitev v proizvodnji imamo lahko tisoč opravičenih izgovorov, vendar kupce naše težave kaj malo brigajo! Kadar rabi, kupec kupi od tistega, ki ponudi svoje prvovrstno blago pod najbolj ugodnimi pogoji. Pa ne samo izdelek, tudi embalaža mora biti na višini, prospekti in servisna navodila nikakor ne smejo manjkati. Vedno in v vsakem trenutku morajo biti na razpolago potrebni rezervni deli ... no, pa kaj bi učil, saj vse to dobro vemo in se tega tudi držimo, ko kupujemo pralni stroj, ali pa TV ali radio sprejemnik!“

Kot kupci smo vedno zahtevni, kot prodajalci in proizvajalci pa smo čisto samo sebi v škodo in lahkomišno površni. To našo pogosto pomanjkljivost moramo vsekakor takoj in brzo kompromisno odpraviti, kajti: TRG JE NEMILOSRDEN, NA TRGU NI PARDONA IN NE USMILJE-NJA.“

Tovarišu Ivo Baniču sem se zahvalil za razgovor, v upanju, da bo nekaj od povedanega vsekakor padlo tudi na plodna tla. Vsekakor je na vseh ravneh v TOZD treba pospešiti delo, vsakdo naj opravlja svoje dolžnosti in rešuje svoje naloge, kajti le skupno delo lahko rodi trajne sadove; dolgovezna prepričevanja in odlašanje temeljnimi odločitvami pa samo podaljšuje termine, roke, dobave. Posledice pa bo nosil kolektiv, saj bodo „pametnjakoviči“ pravočasno presedlali kdo ve kam. I. S.

V devetih mesecih so od ustvarjene proizvodnje prodali 83,2 % svojih izdelkov predvsem na domačem trgu, kajti pri izvozu v tem obdobju niso bili uspešni. Izvoznega načrta so namreč izpolnili komaj 74 %, kar nedvomno ni zadovoljiv dosežek. Nasprotno pa je v letošnjih devetih mesecih uvoz reprodukcijskega materiala in opreme za 100 % presegel ustvarjeni izvoz.

V primerjavi obsega proizvodnje na enega zaposlenega se je produktivnost letos dvignila za 44 %, sicer pa je bila v tem obdobju za 1 % nad načrtovano.

Nasproti leta 1974 se je število zaposlenih povečalo za 30,1 %, oz. je za 5,4 % večje od načrtovanega za letoš. Tako šteje delovni kolektiv TOZD Napajalne naprave danes 289 zaposlenih, katerih poprečni osebni dohodek se je letos dvignil na 3,320, oz. je za 29,8 % večji od let-tega v lanskem obdobju januar—september, ali za 18 % večji od načrtovanega v l. 1975.

TOZD Napajalne naprave je od januarja do septembra letos dosegla za 83,3 % večji celotni dohodek od lanskega v enakem obdobju, oz. za 14 % večji celotni dohodek od načrtovanega v l. 1975.

Se ugodnejša pa je slika pri ostanku dohodka. Nasproti lanskemu obdobju januar — september je bil letošnji doseženi ostanek dohodka za 116 % večji, oz. za 4,2 % večji od načrtovanega v treh letošnjih tromesečjih.

Glede na načrt so skupne zaloge od

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obiskali smo Industrijo za avtomatiko, TOZD Avtomatske in varilne naprave, Ljubljana

Ko sem v gosti jutranji megli na kompleksu Iskrinih tovarn na Stegnah iskal TOZD Avtomatske in varilne naprave, so se mi zdele vse tovarne enake. Toda pregovor pravi „videz vara“ in to bi lahko rekli tudi za TOZD Avtomatskih in varilnih naprav, saj se mi je slika takoj po vstopu v tovarno spremenila. Hodnik, založen z omarami, delovni prostori polni strojev in proizvodnih linij so kazali, da so delavci v tej organizaciji pridni in disciplinirani.

To predpostavko mi je pozneje v razgovoru potrdil tudi direktor te TOZD dipl. ing. Fedor Gregorič, saj je med drugim omenil tudi, da bodo letos proizvedli za 125 milijonov din izdelkov.

In kaj proizvaja ta TOZD?

TOZD Avtomatske in varilne naprave dela predvsem na področju prometnih signalnih naprav, tako v cestnem, kot v železniškem prometu, na področju krmilnih instrumentov in regulacij za obdelovalne stroje, kar lahko z drugo besedo imenujemo tudi avtomatizacija v industriji, nadalje njihovo področje dela obsega izdelovanje aparaturalne tehnike, alarmnih naprav, avtomatskih kegljišč, začeli pa so proizvajati tudi tehtalno tehniko.

V podobni reportaži o TOZD Inženiringi v eni izmed prejšnjih števil smo zapisali, da ta TOZD iz naprav sestavlja cele sisteme.

No, prav TOZD Avtomatske in varilne naprave pa je sestavljalca teh naprav, ki jih pozneje vgradijo v sistem. Če se torej izrazim nekoliko drugače, je TOZD Avtomatske in varilne naprave le montažer, ki sestavlja naprave iz elementov, seveda pa je

Žičenje omaric za cestne prehode.

treba napravo skonstruirati, poiskati dobavitelje elementov, nabaviti ustrezne stroje in končno najti tudi kupce, tako, da tudi montiranje le ni tako preprosta zadeva kot je videti na prvi pogled.

Ce se pogledimo nekoliko v zgodovino te TOZD, potem lahko ugotovimo, da je najprej delovala kot sektor signalno varnostnih naprav v okviru bivše Tovarne električnih aparatov na Savski 3 v Ljubljani.

Pred osmimi leti se je TOZD preselila v sedanje prostore v Stegne 13, vendar pa ima še dva dislocirana oddelka na Tržaški 2 in to specialno varilno tehniko in tehtalno tehniko, kot TOZD pa se je formirala v lanskem letu.

Peter Majerle ob stružnici.

**V DEVETIH MESECIH
78,6% LETNEGA
PROIZVODNEGA NAČRTA**

(Nadaljevanje s 3. strani)

januarja do septembra za 9,3 % večje od načrtovanih.

V letošnjem letu so v TOZD Napajalne naprave uresničili le 21,5 % načrtovanih investicijskih vlaganj, kljub temu pa je bilo to za 4 % več kot v enakem obdobju l. 1974.

Dve bistveni nalogi sta, ki jih bo treba z vso resnostjo izpolniti – izboljšati izpolnjevanje izvoznih obveznosti in omejiti uvoz s tem, da bi skušali poiskati več domačega materiala za svojo proizvodnjo. Sicer pa so v TOZD Napajalne naprave na najboljši poti za izpolnitev letošnjega načrta.

J. C.

Franč Sluga kontrolira selenske stavke.

TOZD Avtomatske in varilne naprave je vključena v Industrijo za avtomatiko. V okviru branže imajo tudi strokovno administrativne službe, s katerimi imajo vsakdanji kontakt tako, da so res dobro seznanjeni s položajem v branži.

Tudi razvoj načrtujejo v okviru branže, kajti njihov največji kupec je TOZD Inženiringi, ki je tudi član te branže. Tej TOZD prodajo kar 40 % svojih naprav, ostale pa prodajo prek branže drugim jugoslovanskim podjetjem. Največji kupec je Prvomajska iz Zagreba, ki potem te naprave vgrajuje v svoje sisteme, zlasti za izvoz. S tem je TOZD Avtomatske in varilne naprave posredno vključena v izvozno dejavnost, saj sami izvažajo le v ČSSR, obeta pa se jim še izvoz v Bolgarijo in Sovjetsko zvezo, medtem ko z Madžarsko kooperacijsko sodelujejo.

Za to TOZD je značilen zelo močan in fleksibilen razvoj, ki ga uresničujejo prek SAS (strokovno administrativne službe), oz. razvojnega inštituta, medtem ko jim razvoj na področju avtomatike prometa uresničujejo v TOZD Inženiringi.

Le v zelo hitrem razvoju in stalni visoki kvaliteti izdelkov lahko v TOZD Avtomatske in varilne naprave pričakujejo svojo bodočnost, kajti konkurenca na jugoslovanskem trgu varilnih naprav je izredno močna, saj te naprave proizvajajo in prodajajo tudi v Uljaniku v Pulju, Radu Končarju in Varstroju. Kljub temu pa ima Iskra še vedno primat na domačem trgu, a, če ga hoče obdržati, mora seveda pravočasno konstruirati in izdelovati nove, sodobnejše naprave.

Če konkurenca v pozitivnem smislu vpliva na kvaliteto in konkurenčnost proizvodov, pa jim večji glavobol povzroča pomanjkanje reprodukcijskega materiala, predvsem tistega iz uvoza.

TOZD Avtomatske in varilne naprave uvaža okrog 30 % reprodukcijskega materiala, saj ga na domačem trgu ni mogoče dobiti. Prizadeli so jih tudi novi predpisi o uvozu, kar vse

Izdelava tiskanih vezij.

Usmerjanje usmernikov za cestne prehode opravlja Mile Petrovič.

Izdelava krmilnih plošč EPU.

Montaža naprav za železniške prehode.

ima za posledico, da je potrebno več reprodukcijskega materiala v skladiščih, kot je to optimalno, to pa seveda povečuje stroške. Tudi v tej TOZD se niso mogli izogniti nelikvidnosti, vendar poskušajo z osebnimi stiki čimprej izterjati vse račune.

Tudi v tej organizaciji so pripravili stabilizacijski načrt, ki so ga pregledali skupno s predstavniki koordinacijskega odbora za stabilizacijo v občini Ljubljana-Siška. V njem predvidevajo tipizacijo materiala, v čimvečji meri nadomestitev uvoženega reprodukcijskega materiala z domačim, boljše delovno disciplino, izvajanje racionalizacije proizvodnje kjer je to mogoče, hkrati pa reorganizirajo TOZD v makro in mikroorganizacijskem vidiku, ustvarili bodo boljše notranjo povezavo in s tem postavili temelje za res uspešno delo te TOZD.

Seveda se potem vprašamo, kakšen pa je trenutni položaj v TOZD. Odgovor bi se lahko glasil: iz dneva v dan boljši! Za leto 1975 so planirali 125 milijonov din realizacije. Ob polletju so dosegli le 87 % polletnega načrta, medtem ko je ostanek dohodka dosegel predvideno vsoto 6.700.000 din, po prvih devetih mesecih pa so načrt za to obdobje izpolnili že s 103 %.

Z zgraditvijo nove tovarne, ki jo gradijo poleg obstoječe, bodo seveda dane možnosti za hitrejši razvoj, za proizvodnjo večjih serij, kar bo omogočilo znižanje stroškov, kajti povprečni stroški na enoto proizvoda jim v posamezni seriji začno padati šele pri proizvodnji v vrednosti okrog 60 milijonov din.

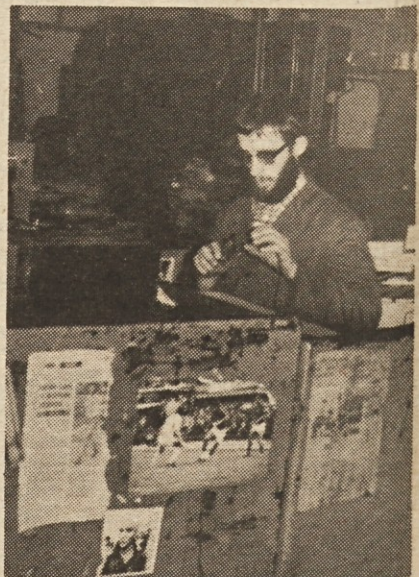
Tovarna, ki jo gradita podjetji Slovenija-cestne in IMP, bo gotova že v prvem četrtletju leta 1976, zato v prihodnjem letu predvidevajo tudi povečanje realizacije na 190 milijonov din.

Vrednost investicije znaša 50 milijonov din, ki so jih v glavnem zagotovili z lastnimi sredstvi. Nova tovarna jim bo omogočila sodobnejše delo, zato tudi produktivnejše, hkrati pa bodo celotni proizvodni postopek lahko opravljali v novi tovarni. Seveda bodo v njej zaposlili nove delavce, vendar predvsem neposredne proizvajalce, tako, da se bodo znižali tudi režijski stroški, na enoto proizvoda seveda.

Tudi samoupravljanje je v tej TOZD dobro zaživelo, kot tudi delegatski odnosi, medtem ko z delom SIS pri občini niso najbolj zadovoljni.

Mladinska organizacija in OO ZK dobro delata, tudi povezava z občinskim vodstvom je dokaj dobra, seveda pa se pozna, da TOZD Avtomatske in varilne naprave obstaja kot samostojna TOZD šele leto dni.

Ko bo končana investicija v novo tovarno, bodo več pozornosti posve-

Uroš Jorgačevski rezka nož za orodje.

tili tudi osebnemu standardu delavcev. Predvsem bodo poskušali zagotoviti stanovanja ter izboljšati stanje na ostalih področjih družbenega standarda ter tako zmanjšati fluktuacijo delavcev. Ti so z osebnimi dohodki še kar zadovoljni, saj znašajo povprečni OD okrog 3200 din, kar je nad republiškim povprečjem.

Če bi seštevali vsa dejstva, ki smo jih navedli v tem zapisu o TOZD Avtomatske in varilne naprave, bi lahko ugotovili, da se je organizacija dobro vsidrala na jugoslovanskem trgu, da je pred njo lepa bodočnost, še posebej po zgraditvi nove tovarne, ko bodo bolje lahko poskrbeli tudi za svoje zaposlene, ki se bodo seveda ob tem še bolj trdno oklenili Iskre, TOZD Avtomatske in varilne naprave.

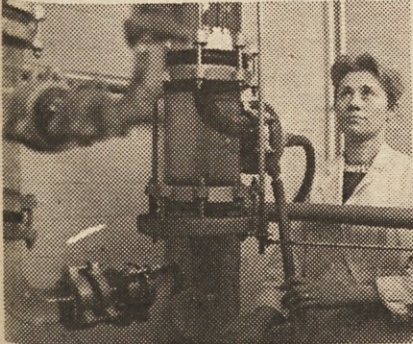
France Kmetič

Kljub že akutnim boleznim si prizadevajo premagati težave

Nehote v zadnjem času že dolgo nismo v našem listu spregovorili o TOZD Polprevodniki v Trbovljah, čeprav se njen marljivi in vztrajni delovni kolektiv ubada s številnimi specifičnimi in tudi splošnimi problemi, ki dandanes tarejo naše gospodarstvo. Iz razgovora z v. d. direktorja TOZD Polprevodniki Stankom Kovarjem bomo poskusili izluščiti vse tisto bistveno, kar nam bo pomagalo ustvariti sliko o poslovanju te naše TOZD v letošnjem letu.

TOZD Tovarna polprevodnikov je letošnje poslovno leto začela v znamenju precejšnje recesije, ki vlada na tržišču elementov za elektroniko in ki najbrž še posebno zadeva področje elementov, ki jih proizvajajo v Trbovljah.

Delovni kolektiv je za letošnje leto sprejel obveznost, da bo ustvaril vrednost 77 milijonov dinarjev proizvodnje, kar spriči obstoječih zmogljivosti in ob splošnih težavah, s katerimi je danes neusmiljeno povezano

Ladi Ledinek destilira aceton.

poslovanje večine TOZD, prav gotovo ni majhna obveznost.

Lotili so se je z vso resnostjo in bežen pregled v obračun tričetrtletja nam pove, da so do konca septembra ustvarili nekaj nad 54 milijonov dinarjev. Tako jim je za zadnje četrtletje ostal prevelik zalogaj. Ne bodo mu v celoti kos, vendar pa računajo, da bodo — če se pogoji ne bodo še kaj zaostri, vendarle izpolnili okrog 95 % načrtovane vrednosti proizvodnje, kar bo pa še vedno zadovoljiv proizvodni rezultat. Po planu za l.1975 so predvideli približno 55% ustvarjene proizvodnje prodati na domačem trgu, preostanek pa izvoziti. Vendar se bo načrtovano razmerje bistveno spremenilo zaradi že prej omenjene recesije tako, da na domačem trgu prodali nekako 75%, če trtino proizvodnje pa izvozili.

Ne smemo pri tem prezreti, da se je v začetku letošnjega leta, spriči že omenjene recesije na zahodnih tržiščih izvoz iz TOZD Polprevodnikov praktično predvsem ustavil, kar je razumljivo povzročilo občuten izpad v načrtovanem izvozu.

Tovarna Polprevodnikov je lani, po žal zgrešeni poslovni odločitvi sklenila kooperacijsko pogodbo s Poljsko, po kateri naj bi tja izvozila za 1,4 milijona dolarjev svojih izdelkov, za enako vrednost pa uvozila varicap diod iz Poljske.

Nerealna ocena plasmajskih mož-

Fani Kozmus kompletira selenske stavke.

nosti na jugoslovanskem trgu za te diode, ki jih predvsem potrebujejo proizvajalci televizijskih sprejemnikov pa je zakrivila, da doslej še ničesar iz kontingenta teh varicap diod ni bilo mogoče plasirati na našem trgu in bo, kot kaže, celotna količina obležala konec leta tovarniškem skladišču.

Svoj delež je tovarna v Trbovljah po tej pogodbi naročniku v Poljski v dobri meri že dobavila, oz. bo skušala obveznost do konca leta urediti, prav to pa ji je povzročilo težko premostljive težave. Proizvodnjo za izvoz na Poljsko je razumljivo bilo treba financirati, plačati material, obveznosti in osebne dohodke, na drugi strani pa niti dinarja ni bilo s strani prodaje varicap diod, ki so prišle s Poljskega.

Če bi se tovarna, kot prej samostojna, znašla v takšnem položaju, bi zašla v brezizhoden položaj, v okviru Industrije elementov za elektroniko pa so se vendarle našle možnosti za počasno premostitev nastalega položaja.

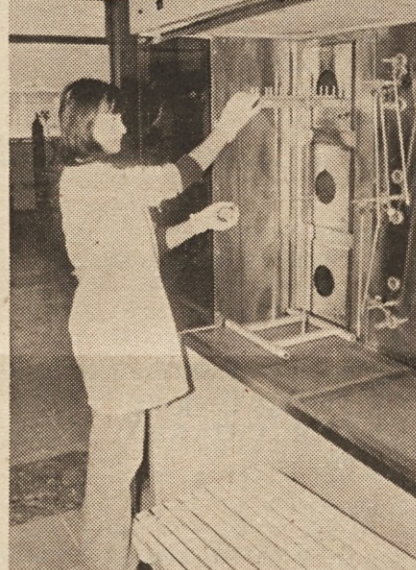
V Polprevodnikih so za l.1975 načrtovali 1,67 milijona dolarjev

Tilčka Verbič zloga selenske stavke.

ostanka dohodka. Že v polletju so dosegli okrog 2,5 milijonov dinarjev, vendar je v „sušnih“ dopustniških mesecih dodobra usahnil, kljub temu pa resno pričakujejo, da ga bodo do konca leta le dosegli vsaj v načrtovani višini in tako kljub vsemu, tudi kljub ne v celoti izpolnjenemu proizvodnemu načrtu, poslovno leto zaključili ugodno.

Seveda jim razen naštetega pregla-vice povzroča tudi vprašanje uvoza reprodukcijskega materiala, katerega za svojo proizvodnjo morajo uvažati. Sedanji uvozni predpisi, težave s potrebnimi dinarskimi sredstvi, za nekatere pozicije pa izredno dolgi dobavni roki, morda pa tudi prešibka kadrovska zasedba na uvoznem od-

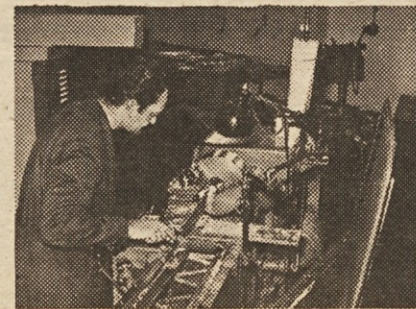
Amalija Bevc vlaga silicijeve rezine v difuzno peč.

delku Iskra Commerce povzročajo, da žive takorekoč „iz rok v usta“, saj ko pride material, gre nemudoma v proizvodnjo in največkrat niti ni mogoče, da bi zanj uredili morebitno nezadovoljivo kakovost. To pa seveda lahko škodljivo vpliva tudi na kakovost njihovih izdelkov.

Na pobudo družbenopolitičnih organizacij tovarne — osnovne organizacije ZK in izvršilnega odbora sindikata so izdelali akcijski program, katerega so potrdili tudi samoupravni organi in delavci na svojih zborih. V tem akcijskem programu je zajeto vse tisto, kar bo lahko tovarni pomagalo iz nastalih težav, posledic vseh dose-danjih kritičnih poslovnih let, ko ni manjkalo zgrešenih poslovnih odlo-čitev in seveda splošnih, zunanjih težav, ki se negativno odražajo že na poslovanju podjetja, ki sicer nima tako pretresajoče zgodovine, kot jo ima prav tovarna Polprevodnikov v svojem dosedanjem obstoju.

Resni ukrepi po akcijskem programu, katerega že z nekaterimi vidnimi rezultati izpolnjujejo in zdrav, vztrajen, skoraj že trmast trboveljski delovni kolektiv pa sta najbrž realno jamstvo, da se bo tovarna slednjič le rešila iz težav in se kot enakopravna TOZD Industrije elementov za elektroniko lotila nadaljnje razvojne poti.

— J. C. —

Tone Kramar je strugar in odličen kegljač.

DELAVCEM TOZD ZDRUŽENEGA PODJETJA

Na podlagi izvršnega postopka obravnave in vskladitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za rekreacijo in oddih ZP Iskra, dajemo vsklajeni predlog v sprejem in potrditev vsem temeljnim organizacijam združenega dela ZP Iskra.

Skupščina ZP Iskra je ob sprejetju gospodarskega plana ZP Iskra za leto 1975 obravnavala in sprejela sklep o financiranju Počitniške skupnosti za letošnje leto s pogojem, da se izdela in sprejme samoupravni sporazum Počitniške skupnosti, kar je osnova za realizacijo programa in financiranje za leto 1975.

Predlagamo, da predlog samoupravnega sporazuma v najkrajšem času sprejmete, najpozneje do 15. 11. 1975, vašo odločitev pa nam pismeno pošljite na naš naslov. V skladu s predlogom sporazuma, določite tudi podpisnika za vašo branžno organizacijo.

Na podlagi dosedanje javne razprave o predlogu besedila sporazuma in ob aktivnem sodelovanju družbenopolitičnih organizacij je podani predlog sporazuma najbolj v skladu s težnjami naših delavcev za perspektivno reševanje te dejavnosti.

Zato pozivamo vse činitelje, predvsem pa sindilane organizacije, da z aktivnim delovanjem podprejo ta predlog na zborih delavcev za pozitivno odločitev in sprejem sporazuma.

PREDSEDNIK
SINDIKALNE KONFERENCE
ZP ISKRA
Jože ČEBELA

PREDSEDNIK
SVETA POČITNIŠKE SKUPNOSTI
ZP ISKRA
Vasko KORUNOVSKI

Samoupravni sporazum

O USTANOVITVI, ORGANIZACIJI, UPRAVLJANJU
IN FINANCIRANJU SAMOUPRAVNE INTERESNE
SKUPNOSTI ZA REKREACIJO IN ODDIH
ZP ISKRA

Na temelju 41., 73., 89/b in 190. samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZP ISKRA in s ciljem, da bi uresničevali svoje potrebe po rekreaciji in oddihu, ustanavljajo delavci v TOZD in drugih oblikah združevanja, samoupravno interesno skupnost, s tem da sklenejo po svoji OZD:

1. ISKRA — Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj, Savska loka 4
2. ISKRA — Industrija elementov za elektroniko Ljubljana, Ljubljana, Stegne
3. ISKRA — Industrija široko potrošnih izdelkov Železniki, Železniki, Otoki 21
4. ISKRA — Industrija avtoelektričnih izdelkov Nova Gorica, Šempeter pri Novi Gorici, Vertojbenska 62,
5. ISKRA — Industrija za avtomatiko Ljubljana, Ljubljana, Savska c. 3
6. ISKRA — Industrija EMO Celje, Celje, Mariborska 86
7. ISKRA — COMMERCE Ljubljana, Ljubljana, Trg revolucije 3
8. ISKRA — Institut za produktivnost dela in metrologijo Ljubljana, Ljubljana, Snežniška 1
9. ISKRA — Center za avtomatsko obdelavo podatkov Ljubljana Ljubljana, Trg revolucije 3
10. ISKRA — Poslovne stavbe Ljubljana, Ljubljana, Trg revolucije 3
11. ISKRA — Delovna skupnost skupnih služb ZP, Ljubljana Ljubljana, Trg revolucije 3

(v nadaljevanju: „podpisnice“)

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o ustanovitvi, organizaciji, upravljanju in financiranju samoupravne interesne skupnosti za rekreacijo in oddih — ZP Iskra

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Podpisnice tega sporazuma ugotavljajo, da narekujejo ekonomski in socialni interesi delovnih ljudi, združenih v temeljnih organizacijah podpisnic, ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za rekreacijo in oddih, kakor tudi, da so podani vsi drugi objektivni pogoji za ustanovitev te skupnosti.

Zato delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja v okviru SOZD ZP ISKRA ustanavljajo na temelju člena 190/2 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZP ISKRA preko svojih delovnih organizacij in drugih oblik združevanja to skupnost.

S tem sporazumom določajo ustanovitelji skupnosti njen delokrog, organizacijo, sistem upravljanja in financiranja ter medsebojne pravice in obveznosti.

II. SPLOŠNE DOLOČBE

2. člen

Samoupravna interesna skupnost za rekreacijo in oddih ZP Iskra (v nadaljevanju: skupnost);

1. skrbi za uresničevanje rekreacije in oddiha delavcev;

2. usmerja ter usklajuje svojo dejavnost s splošnimi družbenimi potrebami;

3. opravlja druge naloge s področja rekreacije in oddiha, ki so ji dane s tem samoupravnim sporazumom in drugimi samoupravnimi akti.

To svojo dejavnost opravlja skupnost v skladu z ustreznimi določili samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZP Iskra ter deluje po sprejetih srednjeročnih in dolgoročnih programih rekreacijske in počitniške dejavnosti v ZP Iskra.

3. člen

Skupnost zlasti:

- sprejema politiko in načrtuje razvoj rekreacijske in počitniške dejavnosti;
- ustvarja možnosti in pogoje za udeleževanje delavcev na področju rekreacije in izletov;
- omogoča delavcem in njihovim svojem, upokojevcem, štipendistom in učencem v gospodarstvu ZP Iskra možnosti oddiha v lastnih počitniških domovih in drugje;
- sprejema splošne kriterije in normative za dejavnosti in zagotavlja materialne možnosti za razvoj počitniških kapacitet;
- sodeluje z drugimi delovnimi organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju rekreacije in oddiha. v okviru SOZD ZP ISKRA ustanavljajo na temelju člena 190/2 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZP ISKRA preko svojih delovnih organizacij in drugih oblik združevanja to skupnost.

4. člen

Ime skupnosti je „SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ZA REKREACIJO IN ODDIH, ISKRA“, p. o.

Skrajšano ime je: „ISKRA — POČITNIŠKA SKUPNOST“, p. o.

Skupnost je pravna oseba, ki ima svoj statut in žiro račun.

Sedež skupnosti je v Ljubljani, Prešernova 27.

Statut skupnosti mora biti v skladu s tem samoupravnim sporazumom.

III. ORGANIZACIJA IN UPRAVLJANJE

5. člen

Skupnost upravlja skupščina skupnosti.

Skupščino sestavljajo delegati delegacij, katere volijo in odpoklicujejo v okviru delovne organizacije delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja.

6. člen

Delegati tistih TOZD, ki so sprejele sklep o ustanovitvi skupnosti ali pa so naknadno pristopile k temu samoupravnemu sporazumu tvorijo delegacije vsake podpisnice.

Mandatna doba delegatov je 4 leta, s tem da so lahko po njenem izteku še enkrat izvoljeni.

Zasedanja skupščine se udeležijo za vsako podpisnico tisti delegati, katere delegacija za to pismeno pooblasti.

Vsaka delegacija ima v skupščini en glas, pri čemer glasuje tisti delegat, ki ima od delegacije pismeno pooblastilo za glasovanje.

Za glasovanje o posameznih vprašanjih je lahko pooblaščen drugi delegat.

Vsaka delegacija mora gradivo za zasedanje obravnavati na ustreznem samoupravnem organu svoje OZD, pri čemer pa mora dobiti stališča in soglasje tega organa vselej, kadar bo skupščina odločala o neodtujljivih pravicah delavcev OZD.

Delegati so za svoje odločitve odgovorni delavcem, katerim morajo tudi redno poročati o svojem delu.

7. člen

Skupščina ima naslednje pristojnosti:

1. Odloča:
 - o načrtovanju in programiranju rekreacijske in počitniške dejavnosti;
 - o finančnem načrtu,
 - o razširjanju obstoječih kapacitet;
 - o gospodarjenju s premoženjem skupnosti in namenski uporabi teh sredstev;
 - o odpisu in prometu osnovnih sredstev skupnosti;
 - o delitvi dohodka skupnosti.
2. Sprejema:
 - statut skupnosti, njegove spremembe in dopolnitve.
3. Potrjuje:
 - samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev delovne skupnosti strokovnih služb — glede določb o sistemizaciji delovnih mest; samoupravni sporazum o formiranju in delitvi sredstev skupne porabe.
4. Imenuje in razrešuje:
 - predsednika skupščine in njegovega namestnika;
 - direktorja strokovne službe skupnosti;
 - druge stalne in občasne organe skupnosti.
5. Opravlja:
 - pravice in dolžnosti samoupravnega nadzora nad delom strokovne službe skupnosti;
 - druge zadeve, ki so mu dane v pristojnost po ustavi, zakonih in samoupravnih aktih.

8. člen

Skupščina je sklepčna, če sta navzoči najmanj 2/3 delegatov.

Skupščina sprejema sklepe:

- soglasno o vseh neodtujljivih pravicah iz 1. točke 7. člena;
- z večino glasov navzočih delegatov o vseh zadevah iz 2., 3., 4. in 5. točke 7. člena.

9. člen

Soglasno sprejeti sklepi iz 1. točke 7. člena so obvezni za tiste OZD, katerih delegati so bili na zasedanju skupščine navzoči in so zanje tudi glasovali.

K tem sklepom morajo pristopiti z naknadno pismeno izjavo tiste delegacije, katerih delegati na skupščini niso bili navzoči, ko so bili ti sklepi sprejeti. S tem pristankom postanejo taki sklepi obvezni za vse podpisnice.

Kolikor katera od podpisnic v roku 15 dni ne da naknadne pismene izjave iz prejšnjega odstavka, se mora uvesti usklajevalni postopek, kot velja analogno za primer, omenjen v 10. členu.

10. člen

Če pri glasovanju o kaki zadevi, pri kateri se zahteva soglasje, ne pride zaradi različnih stališč delegatov do

soglasnega sklepa, se izvede usklajevalni postopek, in sicer tako, da predsednik skupščine seznanjeni preko delegacij vse tiste OZD, katerih delegati se s predlogom niso strinjali, z vprašanjem, ki ga je potrebno uskladiti, kakor tudi z vsemi stališči in s predlogom sporazumne razrešitve.

11. člen

Če tudi po usklajevalnem postopku OZD niso soglasne glede odločitev iz 3. in 4. točke 7. člena, lahko o tem vprašanju skupščina odloči z 2/3 večino prisotnih delegatov, vendar tak sklep zavezuje le tiste OZD, katerih delegati so zanj glasovali. Zavezuje pa tudi tiste OZD, ki so naknadno dale pisмено izjavo, da k temu sklepu pristopijo.

Pravice in obveznosti iz takšnih razmerij veljajo samo za te OZD.

12. člen

Skupščina izvoli izmed delegatov predsednika in njegovega namestnika za svojo mandatno dobo.

Sklepe skupščine izvršuje tričlanski izvršilni odbor, izvoljen

– z večino glasov navzočih delegatov o vseh zadevah iz 2., 3., 4. in 5. člena;

– izvršilni odbor izvoli predsednika izmed svojih članov na prvi seji. Pristojnosti izvršilnega odbora podrobneje določa statut.

13. člen

Skupnost ima organizirano svojo strokovno službo, ki mora zagotavljati uspešno, strokovno in racionalno uresničevanje dejavnosti skupnosti. Strokovna služba skrbi za neposredno izvrševanje sklepov skupščine, pripravlja gradivo za zasedanja skupščine in seje izvršilnega odbora ter vodi celotno poslovanje skupnosti. Na strokovno službo se ne morejo prenašati pravice, pooblastila in odgovornosti skupnosti.

14. člen

Delavci delovne skupnosti strokovne službe imajo pravico do sredstev za osebno in skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in v skladu z osnovami in merili za delitev, ki veljajo v organizacijah združenega dela ZP Iskra, ter druge samoupravne pravice delavcev v OZD, v skladu z naravo dela, ki ga opravljajo, ter v skladu s skupnimi interesi, zaradi katerih je bila ta delovna skupnost ustanovljena.

Medsebojna razmerja delavcev v delovni skupnosti strokovne službe se urejajo z njihovimi samoupravnimi akti, ki morajo biti v skladu s tem samoupravnim sporazumom.

15. člen

Delo strokovne službe vodi direktor, ki je za delo strokovne službe odgovoren počitniški skupnosti.

Njegova mandatna doba je 4. leta, lahko pa je po njenem izteku ponovno imenovan.

Pravice in dolžnosti direktorja ter splošne in posebne pogoje, ki jih mora izpolnjevati, določa statut.

Direktor je dolžan o delu strokovne službe poročati skupščini na vsakem zasedanju, preskrbeti pa mora tudi gradivo za zasedanja skupščine ter ga pravočasno razposlati delegacijam podpisnic.

IV. FINANSIRANJE SKUPNOSTI

16. člen

Podpisnice združujejo svoja sredstva za:

– vzdrževanje obstoječih rekreacijskih in počitniških objektov;

– izgradnja novih kapacitet oziroma razširitev obstoječih;

– finansiranje izvajanja dogovorjenega programa počitniške dejavnosti;

– finansiranje delovanja strokovne službe skupnosti;

– finansiranje izvajanja dopolnilnega programa rekreacijske dejavnosti.

17. člen

Podpisnice združujejo in vplačujejo sredstva za namene iz prejšnjega člena po tehle principih:

1. za vzdrževanje obstoječih rekreacijskih in počitniških objektov, vključno z amortizacijo, po prednačrtu in v višini, določeni v finančnem načrtu za vsako leto vnaprej;

2. za izgradnjo novih kapacitet oziroma razširitev obstoječih po elaboratu in finančno-tehničnem predračunu, ki ga sprejme skupščina;

3. za dogovorjen program počitniške in rekreacijske dejavnosti po sočasno sprejetem finančnem načrtu;

4. za delovanje strokovne službe skupnosti v višini, kot jo sprejme skupščina po finančnem načrtu, za vsako leto vnaprej.

18. člen

Podpisnice praviloma plačujejo svoje finančne deleže iz 16. člena sorazmerno glede na število delavcev, zaposlenih po njihovih mejnih organizacijah in drugih oblikah združevanja 31. decembra preteklega leta, kolikor se delegati v skupščini ne sporazumejo drugače.

Kolikor podpisnice sprejmejo za finansiranje drugačen kriterij, kakršen je naveden v prvem odstavku, se sorazmerno glede na spremenjen delež finansiranja spremeni tudi obseg pravic, ki jih imajo podpisnice pri storitvah skupnosti.

19. člen

Sredstva, ki jih podpisnice zbirajo in združujejo v namene iz 17. člena, se stekajo na tekoči račun skupnosti, s katerim razpolaga direktor v okviru pooblastil skupščine in sicer:

– do višine 3.000,00 din samostojno v nepredvidenih in nujnih primerih, s tem da o razpolaganjih redno poroča skupščini;

– od 3.000,00 do 20.000,00 din v nepredvidenih in nujnih primerih po predhodni odobritvi izvršilnega odbora;

– v vseh drugih primerih pa po predhodni odobritvi skupščine, in to ne glede na višino izdatka.

V. ODGOVORNOST

20. člen

Počitniška skupnost stopa v pravna razmerja s tretjimi v svojem imenu in za svoj račun, pri čemer jo zastopa direktor strokovne službe.

21. člen

Skupnost odgovarja v zunanjih razmerjih za svoje obveznosti do višine sredstev, s katerimi razpolaga.

22. člen

Za obveznosti skupnosti v notranjih razmerjih subsidiarno jamčijo podpisnice do višine svojih deležev združenih v skupnosti na podlagi določil tega sporazuma.

VI. GOSPODARJENJE IN UPRAVLJANJE S SREDSTVI

23. člen

S tem sporazumom prevzemajo podpisnice v uporabo in upravljanje premoženje ZP Iskra, ki služi izvajanju rekreacijske in počitniške dejavnosti ter svoje deleže združujejo za uresničevanje skupnih interesov na področju uresničevanja počitniške in rekreacijske dejavnosti.

To premoženje obstoji iz:

a) počitniškega doma Iskra v TRENTI, ki obstoji iz parc. št. 113/4 stavba (280 kv. m.) 113/5 stavba (580 kv. m.), pripisanih k vl. št. 86 in parc. 113/5 (290 kv. m.) pripisane k vl. št. 119, vse k. o. Trenta – leva, s celotnim inventarjem;

b) počitniškega doma Iskra v POREČU, Obala Maršala Tita 11, ki obstoji iz parc. št. pripisane k vl. št. k. o. Poreč s stavbo in celotnim inventarjem;

c) kampa MIR pri Saliju (Dugi otok), ki obstoji iz parc. št. 2816/2, pripisane k vl. št. 1130, k. o. Sali (16.235 kv. m) s stavbo in celotnim inventarjem;

d) inventarja uprave Počitniške skupnosti Iskra.

24. člen

Podpisnice premoženje iz prejšnjega člena prenesejo v uporabo Počitniški skupnosti, pri čemer dosedanj zemljiškoknjižni nosilec pravice uporabe ZP Iskra dovoljuje zemljiškoknjižni odpis nepremičnin pod a., b. in c. prejšnjega člena ter vpis pravice uporabe na Počitniško skupnost, ki te nepremičnine prevzema.

25. člen

Pri gospodarjenju s premoženjem ima skupščina naslednje pristojnosti:

– odloča o uporabi sredstev za razširjeno reprodukcijo rekreacijskih objektov;

– odloča o odtujevanju rekreacijskih objektov v celoti ali njihovih posameznih delov;

– odloča o odtujevanju drugih pripomočkov za rekreacijo;

– odloča o drugih neodtujljivih pravicah v zvezi z gospodarjenjem s premoženjem skupnosti.

26. člen

Med letom primerja skupščina dejanske stroške s predračunskimi ter v primeru večjih odstopanj odloča o rebalansu finančnega načrta. Rebalans sprejme skupščina po enakem postopku, kakor je določen za sprejem samega finančnega načrta.

VII. PRISTOP K SPORAZUMU IN ODSTOP OD SPORAZUMA

27. člen

OZD v ZP Iskra, ki želi naknadno pristopiti k temu sporazumu, izglasuje svoj pristop na zboru, tako da sprejme sporazum v obstoječem besedilu. Njen pristop pa mora izglasovati tudi skupščina z večino glasov prisotnih delegatov.

Za obveznosti skupnosti, ki so nastale pred pristopom, pristopnica ne jamči.

28. člen

Za podpisnico, ki k temu sporazumu naknadno pristopa, veljajo vsi sklepi skupščine, sprejeti pred njenim pristopom, razen za odločitve iz 3. alineje 1. točke 7. člena, za katere pa mora izrecno navesti, da zanje ne veljajo; v tem primeru zanje velja določilo drugega odstavka 11. člena.

29. člen

OZD, ki naknadno pristopa, poda obenem s svojo pristopno izjavo tudi predlog, v kakšnem časovnem razdobju bo vložila delež sredstev, ki mora biti glede na število zaposlenih sorazmeren deležu, kakršne imajo združene podpisnice v času pristopanja nove OZD.

Organizacija združenega dela, ki želi odstopiti od tega sporazuma, mora svojo odločitev pisмено predložiti skupščini, pri čemer velja enoletni odstopni rok od dneva, ko je bil odstop predložen.

30. člen

Iz naslova razširjene reprodukcije odgovarja odstopajoča OZD za tiste svoje obveznosti, ki so nastale do dneva predložitve odstopne izjave skupščini, iz naslova enotne enostavne reprodukcije pa do dneva izteka odstopnega roka.

Svoje obveznosti iz prejšnjega odstavka mora poravnati odstopajoča OZD dokončno v 6 mesecih od dneva dejanskega odstopa, kolikor ni v posameznih obveznostnih razmerjih dogovorjen drugačen način ali rok poravnave.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

31. člen

Podpisnice, ki svojih počitniških in rekreacijskih kapacitet ne bodo združile v okviru Počitniške skupnosti, imajo pravice in obveznosti samo glede novih kapacitet, ki jih bodo financirale na podlagi določil tega sporazuma.

32. člen

Podpisnice morajo izvoliti delegacijo v 30 dneh od dneva sprejetja tega sporazuma.

33. člen

Poslovanje Počitniške skupnosti za leto 1975 se izvaja po programu dela Počitniške skupnosti ZP Iskra za leto 1975, finansiranje pa na podlagi razdelilnika, ki je priložen temu sporazumu.

34. člen

Prvo zasedanje skupščine skliče po izteku roka iz 32. člena predsednik skupščine ZP Iskra.

35. člen

Strokovna služba skupnosti mora v 60 dneh od veljavnosti tega sporazuma opraviti inventurni popis premoženja iz 23. člena in njegovo ocenitev.

36. člen

Ta sporazum je sklenjen in prične veljati, ko je v enakem besedilu sprejet v OZD podpisnic po postopku in na način, kot ga določajo njihovi samoupravni akti.

Delavci vsake podpisnice pooblastijo delegata za podpis tega sporazuma.

Sprejete odločitve o pristopu k temu sporazumu so sestavni del samoupravnega sporazuma o ustanovitvi, organizaciji, upravljanju in finansiranju samoupravne interesne skupnosti za rekreacijo in oddih ZP Iskra.

37. člen

Za spore, ki bi izvirali iz tega sporazuma, je pristojna notranja arbitraža ZP Iskra.

38. člen

Z veljavo tega sporazuma prenehajo veljati določila 2. alineje 3. odstavka člena 41., člen 97. in člen 100. samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZP Iskra, kolikor zadevajo Počitniško skupnost.

Sklepi 16. seje predsedstva skupščine ZP Iskra (20. 10. 1975)

Predsedstvo vzame na znanje informacijo glavnega direktorja ISKRA COMMERCE in direktorja področja za finance skupnih služb ZP o realizaciji sklepov in zadolžitve 10. zasedanja skupščine ZP ISKRA in ju zadolžuje, da pismena poročila pravočasno dostavi sekretariatu skupščine, ki naj prične postopek za sklicanje naslednjega zasedanja skupščine za 11. november 1975.

Podano informacijo o proizvodnji, izvozu in uvozu za 9 mesecev leta 1975, naj se do prihodnjega zasedanja Skupščine dopolni še z ostalimi pokazatelji poslovanja ter pripravi oceno realizacije gospodarskega plana do konca leta 1975.

Predsedstvo vzame na znanje informacijo o osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za mikroelektroniko, ki vključuje tabularni pregled zbiranja sredstev po TOZD oz. njihovih delovnih organizacijah, in strokovno obrazložitev predloga.

Informacijo naj se razdeli članom predsedstva ter predsednikom DPO ter predlog posreduje na naslednjo sejo Skupščine.

Predsedstvo se strinja s predlogom sekretariata ZP ISKRE da se predlog samoupravnega sporazuma za vsakoletni nastop ISKRE na sejmju SO-DOBNA ELEKTRONIKA v Ljubljani posreduje v odločitve Skupščini ZP ter soglašja s predlogom za imenovanje predstavnikov ZP ISKRE v odbor sejma za sodobno elektroniko.

Predsedstvo vzame na znanje informacijo direktorja področja za kako-

vost o problematiki delovanja ter kadrovske problematiki službe za zanesljivost izdelkov ter odobrava predloge s področja za rešitev navedenih problematike, ki so zajeti v posredovani informaciji.

Predsedstvo se strinja s predlogom za razrešitev odgovornega urednika glasila ISKRE tov. Slavec Igorja zaradi odhoda na drugo službeno dolžnost ter s predlogom, da imenovani do imenovanja novega odgovornega urednika še naprej opravlja to delo.

Predsedstvo vzame na znanje informacijo sekretarja Skupščine o poteku sprejemanja samoupravnih splošnih aktov, objavljenih v glasilu ISKRE dne 11. oktobra 1975, kakor tudi informacijo o poteku mandatne dobe samoupravnih organov v mesecu februarju 1976 ter apelira na družbenopolitične organizacije, da prično s pripravami za čim uspešnejšo izvolitev novih delegatov. Te priprave morajo zajeti predvsem akcije sindikalnih organizacij v ZP ISKRI za čimboljši izbor delegatov po sprejetih načelih kadrovske politike ter evidentiranje kandidatov za posamezne organe upravljanja.

Predsedstvo sprejme na znanje informacijo predsednika Odbora za samoupravni nadzor o problematiki delovanja odbora. V zvezi s tem sprejme sugestijo odbora, da se na zasedanjih predsedstva posebej izmenjajo informacije o delovanju odbora oz. o stališčih predsedstva glede vprašanj, ki naj bi jih odbor obravnaval.

Predsedstvo predlaga odboru, da na svoji prvi prihodnji seji konkretno obravnava sklep Skupščine ZP ISKRA, v zvezi s pokrivanjem obveznosti in izdajo akceptnih nalogov med organizacijami združenega dela v ZP ISKRI in informacijo o problematiki službe za zanesljivost izdelkov.

ISKRA CENTER ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV LJUBLJANA

objavlja

prosta delovna mesta za nedoločen čas:

- 2 PROGRAMERJEV
- 1 ORGANIZATORJA za operativno in izvajanje obdelav na računalniku

POGOJI:

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1: najmanj srednješolska izobrazba, znanje angleškega jezika, uspešno opravljen ustrezen test. Prednost bodo imeli kandidati z izkušnjami pri programiranju v programskem jeziku COBOL.

pod 2: najmanj srednješolska izobrazba, poznavanje AOP, uspešno opravljen test. Pripravljenost za delo izven rednega delovnega časa. Prednost bodo imeli kandidati z izkušnjami pri izvajanju obdelav na računalniškem sistemu.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave na naslov: ISKRA – CENTER ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV, 61000 LJUBLJANA, Trg revolucije 3 – najpozneje 10 (deset) dni po objavi.

ZP ISKRA – SKUPNE SLUŽBE

Področje za inovacije

objavlja prosta delovna mesta

1. STANDARDIZERJA I – v službi za KTD

pogoj: dipl. ing. elektrotehnike, šibki tok, znanje angleškega jezika, 4 leta dela v stroki

2. POMOŽNEGA KONSTRUKTERJA – RISARJA v službi za KTD

pogoj: Industrijska šola ali tečaj za pomožnega konstrukterja strojne ali elektro stroke, 2 leti dela v stroki

3. VODJE ODDELKA ZA PATENTE IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE – v službi SIL

pogoj: dipl. ing. elektrotehnike, šibki tok, znanje angleškega in nemškega jezika, od tega en jezik aktivno, poznavanje prava industrijske lastnine, 2 leti dela v stroki.

Delovna mesta so v Ljubljani, Tržaška 2. Osební dohodek bo določen po Samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev Skupnih služb. Nastop službe je možen takoj. Stanovanja ni. Pismente prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema splošni sektor Skupnih služb, Ljubljana, Trg revolucije 3. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

Zdaj bomo konstituirali odbor za koordinacijo dela izrednih komisij in racionalizacijo njihovega poslovanja!

Dve poti: sanacija ali nižji osebni dohodki

Na širšem operativnem sestanku vodilnih delavcev Iskra Commerce so v ponedeljek, dne 27. oktobra obravnavali 9 mesečno poslovanje IC ter proučili akcije, ki bi jih morali uresničiti za sanacijo poslovanja te organizacije.

„Sanacijski načrt smo v IC sprejeli že meseca maja, toda doslej smo naredili vsekakor premalo. Tak pristop k delu je nedopusten in lahko rečem, da smo padli na izpitu,“ je na seji poudaril direktor TOZD Domači trg Simon Primožič. „Če ne bomo uresničili zastavljenih akcijskih načrtov, bodo v tem primeru edina rešitev nižji osebni dohodki. V prvih devetih mesecih v IC nismo zaslužili niti za plače, ob takšnem poslovanju pa jih ne bomo verjetno niti do konca tega leta.“

Širši operativni sestanek vodilnih delavcev Iskra Commerce, ki so se ga udeležili predstavniki filijal, je sklical glavni direktor Ilija Medič. Udeležence je seznanil z rezultati poslovanja IC v letošnjih prvih devetih mesecih ter opozoril na probleme, ki se negativno odražajo v obračunu poslovanja za obdobje januar-september.

Med glavne vzroke za negativen rezultat ob 9-mesečnem obračunu je

uvrstil predvsem prekomerno vezavo sredstev v zalogah in terjatvah, nelikvidnost Iskrinih kupcev, manjše povpraševanje po nekaterih izdelkih, nenormalno visoke poslovne stroške, zlasti poslovnih prostorov, in ne nazadnje na manjšo produktivnost, ki je v IC letos prvič spet prisotna. Akcijski načrt za sanacijo podjetja posega prav na ta področja, na sestanku pa so sprejeli tudi dogovor, kako bodo ta načrt uresničili.

Iskra Commerce je vsekakor v nezavidnem položaju, ki pa ga je, po besedah direktorja sektorja marketing Frančka Mirtiča, možno hitro rešiti. Ta optimizem potrjujejo tudi rezultati poslovanja v III. četrtletju, ko se je izguba v Commercevih temeljnih organizacijah zmanjšala za približno 3 milijone dinarjev.

Osnovni dogovor v okviru akcij za sanacijo poslovanja se je nanašal na izterjavo denarja, kajti kupci dolgujejo trenutno Iskra Commerce velikansko vsoto 720 milijonov (novih) dinarjev. Drug pomemben dogovor pa se nanaša na doseg večje delovne učinkovitosti in večjo racionalizacijo.

Dr.

Varčevanje in poslovanje

(Delo delavske kontrole Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko)

Samoupravni delavski nadzor v Industriji za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko je pričel s ponovnim delom že takoj po času dopustov. Med prvimi so bili obravnavani rezultati polletnega poslovanja te branžne delovne organizacije. Člani delavske kontrole pa so preverjali tudi uresničevanje varčevalnih ukrepov v DO, da ne bi bili stroški poslovanja previsoki, kot doslej v ta namen so zadolžili svoje odbore po TOZD, da pregledajo sprejete programe varčevanja in sanacije ter o rezultatih poročajo kontroli na ravni delovne organizacije.

Nadalje so proučevali materialno poslovanje v DO ter usklajevanje samoupravnega sporazuma o nadurnem delu, za katerega menijo, da ga je v določenih primerih preveč.

Kot eni najvažnejših nalog so se posvetili tudi poravnavi terjatev med posameznimi TOZD ZP Iskra, kar so reševali skupaj z delavsko kontrolo ZP Iskra.

Trenutno proučujejo razmejitve poslovnih sredstev TOZD v okviru branžne DO Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Obravnavajo pa trajno tudi pritožbe in sporne zadeve posameznih članov kolektiva.

V prihodnje se namravajo potrditi s sistematsko analizo podatkov o tričetrtletnjih poslovnih uspehih tako TOZD kot tudi same delovne organizacije in na osnovi dobljenih rezultatov primerno ukrepati.

Po polletnem delu v okviru nove branžne DO pa žal ugotavljajo premajhno angažiranost odborov v nekaterih TOZD. Prizadevnejše delo v tej smeri bi bilo vsekakor umestno predvsem glede na težaven položaj te delovne organizacije.

V. B. R.

Ljubo Slavkovič petdesetletnik

Te dni praznuje petdesetletnico rojstva direktor Iskre v Retečah ali uradno v Škofji Loki ing. Ljubo Slavkovič.

Prosil sem ga, naj mi pove kaj o sebi. Nič kaj ni bil navdušen. Ko sem le vztrajal, mi je povedal: „Rodil sem se 5. 11. 1925 v Šabcu. Štirinajstletnega so me odpeljali nacisti v Nemčijo. Trda in bridka so bila ta leta. Iz taborišča sem ušel in se spotoma na poti v Slovenijo priključil partizanom leta 1944. Po vojni sem ostal v vojski v intendantski službi. V JLA sem ostal dvajset let. Nato sem se zaposlil v civilni komercialno-računski službi. Šest let sem delal v tej stroki.“

Pred štirinajstimi leti sem se zaposlil v tedanji tovarni Elra kot direktor. Tako sem l. 1972 končno prišel z integracijo v Iskro.“

Prosil sem ga, naj mi pove najznačilnejše doživljaje. Ljubo Slavkovič se je težko odločil, ker je marsikaj doživel. Naposled je povedal: „Mislim, da je bil moj največji pretres leta 1948, ob resoluciji Informbiroja, ko sem se moral kot mlad komunist samostojno v trenutku odločiti: kod, kam, kako. Kdor je preživel v sebi ta boj, ve kaj mi je pomenil tisti čas. Prav sem se odločil!“

Za „abrahamski“ jubilej tovarišu Slavkoviču kličejo: „Na mnoga leta.“

KF

3000 PROSTOVOLJNIH DELOVNIH UR MLADIH V IC

Že v prejšnji številki časopisa ISKRA smo vas obvestili o pričetku akcije mladih v IC „3000 ur brezplačno“, danes pa imamo priložnost, da vas obvestimo že o konkretnih rezultatih.

Mladi v DS Skupne službe so opravili prek 170 ur, s čimer so svoj plan za mesec oktober docela izpolnili. Večina je delala pri obračunavanju kreditov, kjer je največji zaostanek. Na Zaloški cesti so opravili okoli 130 ur in s tem rešili za 12 starih milijonov zaostalih kreditov.

V PPC so mladi opravili 40 ur, pregledovali in izračunavali pa so zamudne obresti.

Žal še nimamo podatkov za pobudni ka akcije mlade iz TOZD Domači trg, vendar tudi tod mladi, po besedah pred sednika Vatovca marljivo delajo in bodo planirano število ur do konca leta izpolnili.

V TOZD Zunanji trg je akcija potekala v soboto, 25. oktobra. Okrog 70 mladincev je opravilo okrog 400 ur, zelo pa smo bili veseli ostalih članov naše delovne organizacije, saj je delalo na direkciji izvoza tudi kakih 10 „starejših mladincev“. Delo so vodili pomočniki direktorjev direkcij, pa tudi naši šefi so nas prišli pogledat. Nedvomno zaslužijo največ pohval mladinke in mladinci iz finančnega sektorja, ki so najbolj marljivo delali, pa tudi največ se jih je akcije udeležilo.

Po vsem tem lahko sklepamo, da bomo akcijo „3000 ur brezplačno“, ob primerni angažiranosti mladih v TOZD Domači trg do konca leta nedvomno izpeljali, saj smo v dveh tednih opravili 570 ur, oz. več kot 1/6 celotnega plana.

Dani Burnik

Od tu in tam po svetu

TRGOVINSKA BILANCA ZR NEMČIJE

Zahodnonemški izvoz je dosegel v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 127,480 milijard mark (lani v istem obdobju 132,285 milijard mark), uvoz pa 104,042 milijard mark (lani v istem času pa 102,553 milijarde mark). Po obsegu je izvoz zmanjšanje za 13 % v prvih sedmih mesecih, medtem ko je obseg uvoza večji za 1 % nasproti lanskemu letu.

PORAST ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV V ŠPANJI

Po statističnih podatkih Nacionalnega instituta so se življenjski stroški v Španiji povečali v juliju mesecu letošnjega leta za 1,59 odstotka, lani v istem obdobju pa so se povečali za 8,44 odstotkov. V toku telega letošnjega leta so se povečali življenjski stroški v tej deželi za 18 %.

NARAŠČANJE POVPRŠEVANJA PO VOLKSWAGNIH

Kakor je izjavil predsednik zahodnonemške avtomobilske družbe VolksWagen bo 13.000 delavcev zaposlenih v tovarnah te družbe v Wolfsburgu in Emdemu delalo prihodnji mesec prekomerno v času vikendov zaradi povečanega povpraševanja po avtomobilih te znamke v tujini in doma.

Porast povpraševanja je zabeležen zlasti pri modelih „Buba“, „Pasat“, „Polo“, „Audi 50“.

PADEC PRODUKTIVNOSTI V AMERIŠKEM GOSPODARSTVU

Med letoma 1973 in 1974 je upadla produktivnost v ameriškem gospodarstvu za 2,7 %. To je prvi primer upada letne produktivnosti v zadnjih 25 letih. Sicer pa izhaja, na podlagi poročila komisije za produktivnost in kvaliteto dela, da je produktivnost dela v ZDA naraščala letno v zadnjih 85 letih po stopnji 2,4 %.

NEZAPOSLENOST V RAZVITIH DEŽELAH ZAHODA

Število nezaposlenih se je v razvitih zahodnih deželah v zadnjih dveh letih podvojilo in doseglo najvišji nivo v celotnem povojnem obdobju. V ZDA, Kanadi, Japonski, Avstraliji in v Zahodni Evropi je danes brez dela 15 milijonov ljudi, medtem ko jih 6 milijonov dela v skrajšanem delovnem času.

SAUDSKA ARABIJA IŠČE EVROPSKO DELOVNO SILO

Največji svetovni izvoznik nafte, Saudska Arabija se pripravlja, da bo poslala okoli en milijon tujih delavcev.

Po izjavah pristojnih krogov v Dedi so že pripravljena sredstva za zaposlitev in nastanitev okoli pol milijona arabskih delavcev v Saudski Arabiji. Tem delavcem bodo zagotovili znatno večje osebne dohodke od tistih, ki jih imajo v Zahodni Evropi.

Za izvršitev novega petletnega plana industrializacije bodo potrebovali okoli milijon tujih delavcev in tehnikov.

SODELOVANJE MED MEHIKO IN SEV

Mehika je sklenila sporazum o sodelovanju z Svetom za vzajemno ekonomsko pomoč (SEV). To je tretja nesocialistična država, ki je s SEV sklenila podoben sporazum. Prvi dve sta Irak in Finska. Polnopravne članice sporazuma so vse vzhodno evropske socialistične države, od neevropskih pa še Mongolija in Kuba.

Mešana komisija proučuje sodelovanje Mehike s SEV na področju financiranja, znanosti, tehnologije, trgovine, industrije, kmetijstva, rudarstva in pomorskega prometa.

Prejšnji mesec so podpisali tudi petletni sporazum o trgovinskem in gospodarskem sodelovanju med Mehiko in Evropsko gospodarsko skupnostjo.

PODRAŽITVE V ZR NEMČIJI 1975 SE BODO GIBALE NA RAVNI 6 %

Po predvidevanju hamburškega inštituta za gospodarske raziskave se bodo gibale podražitve življenjskih stroškov v ZR Nemčiji v letu 1975 na ravni okoli 6 %, kljub pričakovanemu zadrževanju cen v drugi polovici leta.

NAGLI SKOK CEN NA VELIKO V ZDA

V juliju je prišlo v ZDA do naglega skoka cen na debelo. Indeks kaže porast 1,2 % medtem ko je junija upadel za 0,1 %. Skok so povzročile v glavnem povišane cene kmetijskim artiklom (+ 4,6 %), medtem ko znaša podražitev industrijskih proizvodov vsega 0,4 %.

Napovedana podražitev jekla ter pričakovane podražitve avtomobilov in nafte bodo vsekakor v prihodnjih mesecih vplivale na cene na drobno, ki so v zadnjih treh mesecih rastle počasneje kot cene na veliko.

SKOK CEN NA DROBNO IN DEŽELE EGS

Skok cen je še vedno občuten v devetih deželah članicah EGS. Po Evropskem statističnem uradu kaže indeks cen na malo v obdobju junij 1974 – junij 1975 naslednji porast v %:

ZR Nemčija	6,4
Holandija	10,1
Danska	10,6
Luksemburg	10,7
Velika Britanija	26,2
Francija	11,7
Belgija	12,5
Italija	19,0
Irsko	24,5

TRGOVINSKI DEFICIT DEŽEL V RAZVOJU

Po predvidevanjih konference ZN za trgovino in razvoj dežel v razvoju, razen proizvajalk nafte, bodo imele le-te v letošnjem letu trgovinski deficit med 33 in 42 milijardami dolarjev. Po istih virih je neuravnovesenost v zunanje trgovinskih bilancah dežel v razvoju letos prišla še močneje do izraza zaradi padca cen surovin na svetovnem tržišču.

UNCTAD APELIRA ZA POMOČ NAJSIROMAŠNEJŠIM DEŽELAM

Medvladna skupina UNCTAD, ki je zadolžena za vprašanja najmanj razvitih držav, je pozvala razvite države tržnega gospodarstva, vzhodnoevropske socialistične države in druge težave, ki lahko pomagajo, mednarodne finančne ustanove in regionalne banke za razvoj, da povečajo svojo pomoč najbolj siromašnim deželah in to z darili ali pod zelo ugodnimi pogoji.

Gre za okoli 25 dežel, ki so identificirane s strani združenih narodov in ki skupaj štejejo 159 milijonov prebivalcev. Njihov dohodek po glavi znaša pod 100 dolarjev v največ primerih, delež industrije v bruto družbenem proizvodu je v glavnem pod 10 %, nepismenost pa zajema okoli 90 % prebivalcev. V prejšnjem desetletju in v prvih letih tega je znašal porast bruto družbenega proizvoda v teh deželah povprečno manj kot 1 % letno.

OBVESTILO

Planinska sekcija Iskra-Elektromehanika Kranj ima v načrtu organizacijo še naslednjih izletov:

- 8. in 9. novembra: BIVAK III – AMFITEATER – DOVŠKI KRIŽ – VRATA
- 9. novembra: GORJANCI (GOSPODIČNA)
- 14. in 15. novembra: KITZSTEINHORN (planinsko – smučarski)
- 29. novembra: IZLET V NEZNANO
- 6. decembra: BIVAK ISKRA – KOKRA
- 20. decembra: KOFCE – KOŠUTA – KOKRA

Podrobnosti bodo pravočasno objavljene v Planinskem informatorju na običajnih mestih. Vabljeni!

Planinska sekcija Iskra-Elektromehanika

Razpisna komisija in OMR pri TOZD Orodja v Ljubljani, Stegne 15, razpisuje naslednja delovna mesta:

Vodilna delovna mesta:

- 1. VODJA SEKTORJA PRIPRAVE PROIZVODNJE
- 2. VODJA SEKTORJA PROIZVODNJE

Ostala delovna mesta:

- 3. VODJA MATERIALNE PRIPRAVE
- 4. STRUGAR
- 5. LANSER
- 6. NASTAVLJALEC ORODIJ
- 7. ORODJAR

POGOJI:

Pod. 1. in 2. Poleg splošnih pogojev in moralno političnih vrlin morajo kandidati imeti višjo ali visoko šolsko izobrazbo strojne smeri ter 5 let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih. Kandidati morajo imeti tudi organizacijske sposobnosti, obvladati morajo vsaj en svetovni jezik (zazelenja je nemščina).

Pismene vloge pošljite razpisni komisiji pri DS TOZD Orodja Ljubljana, Stegne 15, najkasneje 15 dni po objavi.

Pod 3. Ekonomski ali strojni tehnik in 4 leta delovnih izkušenj

Pod 4. PKS – strugar in 2 leti delovnih izkušenj

Pod 5., 6., in 7. – PKS – orodjar in 2 leti delovnih izkušenj

Pismene vloge za delovna mesta od 3. do 7. sprejema kadrovska služba do zasedbe.

Kandidate vabimo na neobvezni osebni razgovor.

Uspela brigada na Dugem otoku Šahisti v Rogaški Slatini

Z Dugega otoka se je te dni vrnila Iskrina mladinska delovna brigada, ki je v našem kampu Mir opravila številna pomembna dela.

Glavna naloga brigade je bil izkop terena za novo restavracijo, ki bo stala — gledano z morja — kakšnih 20 metrov desno od sedanje kuhinje. Kljub skalovitemu terenu, je mladim v kratkem času uspelo pripraviti teren za betoniranje temeljev in zidavo restavracijske stavbe.

Druga pomembnejša naloga je bila izkop terena, kjer bo stala nova velokanska betonska cisterna za pitno vodo. Dela bodo trajala predvidoma tri leta, letošnji brigadi pa je uspelo prodreti v kamnita tla okoli 2 metra globoko. Cisterna bo imela zmogljivost 800.000 litrov vode, medtem ko drži sedanji rezervoar le okoli 90.000 litrov; torej vsekakor bistveno povečanje, saj je bilo pomanjkanje pitne vode doslej gotovo najhujši problem v našem kampu, ki pa bo z novo cisterno odpadel.

V treh tednih, kolikor je trajala brigada, so mladi izkopali tudi teren in zabetonirali temelje za novo montažno hišo. V njej bodo čez sezono prostori za osebje kampa, pozimi pa bodo v njej hranili posteljnino.

S tem pa nalog, ki jih je brigadi zastavila Počitniška skupnost, še ni konec. Med drugim so zabetonirali del spodnje terase ob samem morju, uredili požarno varnost v kampu ter popravili pot med kampom in bližnjim jezerom.

Brigado, v kateri je bilo 19 mladink in mladincev iz vseh branž, je vodila sekretarka mladinske organizacije ZP

Iskra Marina Glavan. Prvotno je bilo predvideno, da bosta letošnje jesen odšli na Dugi otok dve brigadi. Zaradi slabega vremena, ki je prvo brigado spremljalo zadnji teden, pa so sklenili, da bo druga odšla na delo šele spomladi, verjetno maja meseca. Ta brigada bo nadaljevala začeto delo pri izkopu terena za novo cisterno ter verjetno dokončno uredila teraso ob obali.

Delovna akcija je po mnenju brigadirjev dobro uspela, naredili pa bi lahko še več, če jim zadnji teden ne bi zagodlo vreme. Vsi so izrazili željo, naj bi Iskra organizirala več takšnih akcij, ki bi lahko v sedanjem obdobju stabilizacije odigrale pomembno vlogo, njihov pomen pa ni samo v ekonomičnosti del, pač pa tudi v tem, da se mladi spoznajo med seboj, da se na predavanjih seznanijo z družbenopolitičnim življenjem in podobno.

Brigado sta obiskala tudi predsednik mladine ZP Iskra Miloš Pavlica in pomočnik direktorja Počitniške skupnosti ZP Iskra Franc Hutter. Oba sta izredno ugodno ocenila delo, ki so ga opravile mladinke in mladinci iz mnogih Iskrinih delovnih organizacij ter hkrati opozorila na družbeni in politični pa tudi ekonomski pomen takšnih akcij.

Izrazila sta prepričanje, da brez delovnih brigad ne bomo mogli dokončno urediti našega kampa na Dugem otoku, mladi pa bi lahko (in to želijo) pomagali tudi pri graditvi prepotrebne Iskrinega počitniškega centra v Pineti. Mladi v Iskri se k sreči dobro zavedajo velikega pomena, ki bi ga imel ta objekt za oddih in rekreacijo naših delavcev.

L. D.

Končno so brigadirji dočakali cement iz Salija.

Spet smo se srečali

Le nekaj let je minilo, odkar smo bili tudi mi „aktivni Iskraši“, pa vendar nas danes z delovno organizacijo povezuje nekako le še časopis „Iskra“. Včasih pa se le zgodi tudi kakšna izjema in nekaj takega se je primerilo prejšnji petek nam upokojujencem iz šentjernejske Iskre („Upori“).

Kljub temu, da na vseh koncih in krajih delovne organizacije v zadnjem času „šparajo“, je naš bivši kolektiv le spet odvezal malo mošnjiček in pripravil srečanje upokojujencem in jubilarov. Zbrali smo se pred šentjernejsko Iskro in nato smo skupaj odšli na Otočec, kjer so nam v tamkajšnji restavraciji pripravili obilno večerjo in nasploh prijeten večer.

Vsi upokojujenci in slavljenci smo se ponovno počutili enakovredni člani naše Iskre in kar pozabili smo, koliko desetletij že nosimo na hrbtu. Mimogrede smo priredili cemo malo pevsko tekmovanje, pa tekmovanje v napihovanju balonov in moram reči, da smo bili vsi — prav vsi s srečanjem zelo zadovoljni. Čutili smo, da nas naš kolektiv še ni pozabil. Svojim starim sodelavcem in tistim, ki so prišli za nami, se upokojujenci šentjernejske Iskre za pripravo lepega srečanja iskreno zahvaljujemo in upamo, da bomo čez eno leto zopet skupaj.

Karolina Gašpir

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage tete
JAKŠA ROZIKE

se iskreno zahvaljujeta sindikalni organizaciji „ISKRE“ Semič in sodelavcem za podarjeno cvetje, finančno pomoč in izrečena sožalja

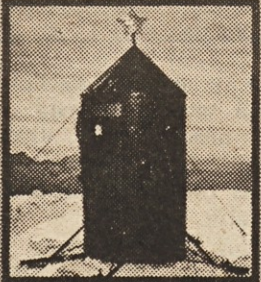
Žaljujoča:

Tatjana in Zvonko Jakša

slovenski almanah

DELO

SLOVENSKO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELAVNEGA LUGOSTVA SLOVENIJE

1976

SLOVENSKI ALMANAH DARILO VSEM ISKRASOM

Iskra bo prihodnje leto stala lep jubilej — 30-letnica delovanja. Kot se spomni, bo ob tej priložnosti več akcij in prireditev, vsakega pa je ena izmed pomembnih obdajitev delav in delavcev.

Predsedstvo sindikalne konference ZP Iskra in akcija ZP Iskra sta v razpisu tem soglasno podprla pobudo, naj bi sicer Iskra ob tem jubileju prejela v dar reprezentativno publikacijo — Slovenski almanah — 76, namreč standardnega slovenskega koledarja.

Slovenski almanah — 76 je več kot 100 strani obsegujoča knjiga, ki je pripravlja skoraj sto strokovnjakov z vseh področij, ugodni družbenopolitični delavci in znanstveniki, umetniki, karikatunisti in fotografi.

Ce bomo podprli to akcijo, v kar skoraj ne dvomimo, bo v almanahu naša Iskra dobila 32 strani gradiva o zgodovini delovanja in uspehih Iskre. Tak almanah bi bil vsekakor trdna dobitna za vsakega obdarovanca, hkrati pa dobra reklama za naše združeno podjetje. Se nekaj govori v prid tej pobudi. Slovenski almanah bo stal v prsti povsod 198. danarjev, nam pa go „Dela“ pomaja za polovično vsoto.

Almanah, v katerem bo razumljivo, tudi koledar, bo izšel v drugi polovici decembra.

LD

VI. hitropotezni turnir za prvenstvo Iskre

Šahisti Iskre zlasti letos res ne mirujejo, saj so sodelovali že na številnih šahovskih prireditvah, ali pa izvedli svoja tekmovanja.

Pravkar je pred našimi šahisti nova priložnost za merjenje sil — VI. hitropotezni šahovski turnir za prvenstvo Iskre, ki bo 15. novembra 1975 ob 9. uri v Domu družbeno političnih organizacij v Lescah.

Organizatorji želijo, da bi se tega turnirja udeležilo čimveč šahistov iz vseh TOZD v združenem podjetju Iskra, zato jih vabijo, da se čimprej, najkasneje pa do 11. novembra prijavijo,

Vozinu Peroviču v TOZD TIO Lesce ali telefonično na 064-75675.

Sežanski športniki s priborjenimi odličji in priznanji.

Zakaj takšen odnos do uspešnih športnikov?

Ob koncu letošnje športne sezone lahko v TOZD, Sprejemniki, Sežana z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bila izpolnjena z izjemnimi uspehi. Kljub temu, pa je nemogoče in presneto slabo vzdusje, ki vlada med športniki, zaradi nerazumljivega in ponižujočega ravnanja naših samoupravnih organov in nekaterih vodilnih posameznikov.

Ženske in moške ekipe so sodelovale na zimskih in letnih igrah Iskre, občinskih sindikalnih igrah, igrah sindikatov Primorske in Notranjske, Iskrinem avtorallyu in na drugih. Poudarim naj, da so se avtorallya udeležile tri posadke povsem z lastnimi finančnimi sredstvi, da je prav tako na igrah mladih IISP nastopila moška ekipa odbojke (ostale ekipe prav zaradi tega niso mogle nastopiti), da smo 80 % vseh priprav plačali sami, itd.

V takšnih razmerah smo dosegli rezultate, ki so vredni pozornosti. Ženske ekipe so svojile 1. mesto v odbojki in 2. mesto v streljanju na Iskriadi v Novem mestu, na občinskih sindikalnih igrah pa so bile prve v popolnoma vseh športnih panogah.

Moške ekipe so bile skupinsko druge na občinskih sindikalnih igrah, odbojkarji prvi na igrah mladih IISP na Vrhniki, vse ekipe naše TOZD, ki so zastopale našo občino na igrah sindikatov Primorske in Notranjske so kot edine (iz naše občine) osvojile prva tri mesta (1. mesto v košarki, 2. mesto v odbojki in 3. mesto v šahu), posadka ki je tekmovala v IV. razredu na Iskrinem avtorallyu pa je bila sedma.

Vzporedno z uspehi je prišlo v našo

TOZD 12 pokalov in 27 priznanj, ki so občutno povečali že tako ogromno zbirko, katero so v 20 letih delovanja zbrale naše športnice in športniki.

Toda — kje je danes ta zbirka? ! Odgovor je sramoten in ponižujoč za vsakogar, ki je kdajkoli prispeval svoj delež k športnemu uspehu te tovarne! Kakih 80 — 100 pokalov leži uničenih in znešenih v odprte lesene zaboje v kotu enega izmed naših zasilnih skladišč, prav toliko jih je še razmetanih po tovarni, ali pa so jih posamezniki odnesli domov, kar je v takšem stanju prav gotovo najboljša rešitev. Kje so vsa ostala priznanja, verjetno ni potrebno veliko razmišljati.

Očitno se nihče odgovornih v tej TOZD ne zaveda, da so te pokale osvojili delavci, ki že več kot 15 let tekmujejo za to tovarno, ki še danes vneto gojijo posamezno športno panogo in brez katerih si ne moremo zamisliti obstoja športa pri nas. Namesto da bi za svoje delo dobili priznanje, se uničujejo še vsi dokazi njihovih uspehov — pokali!

Na prošnje za nakup ali izdelavo omare za športna priznanja pa nam odgovarjajo: „Nimamo finančnih sredstev; nimamo časa za izdelavo, nimamo primerne prostora, nimamo varnostnega stekla ...“

Takšna je danes prava podoba razmer, v katerih delujejo naši športniki, in če na tej osnovi ocenimo uspehe v tem letu, dobijo le-ti neprimerno večjo vrednost, ki jo zal velika večina zaposlenih v tej TOZD ne pozna oz. je nepriznana, sicer se kaj takšnega ne bi dogajalo.

OOS „Sprejemniki“ Sežana
ref. za šport
Franko Kranjc

Kupujmo obveznice federacije!

Obveznice federacije

so olajšava v primeru, ko gre za davčne obveznosti na skupen dohodek, ker se vam zniža davek za 6 % nominalne vrednosti obveznic

Obveznice federacije

so olajšava v primeru, ko morate plačati carino, ker jih lahko uporabite pred rokom dospelosti namesto gotovine

Obveznice federacije

so olajšava v primeru, ko kupujete blago, ker jih lahko po dospelosti uporabite za plačila namesto gotovine, s 6 % popustom. Razen tega prinašajo obveznice 10 % obresti, ki se obračunavajo vnaprej.

OBVEZNICE LAHKO KUPITE V VSEH PODRUŽNICAH SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, KJER DOBITE TUDI POTREBNA POJASNILA

Obveznice
federacije